

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za hemclijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
v spravi prejemov mesečno . . . " 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za hemclijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enosolpna petstvrsta po 2 vln.

Poslano:

enosolpna petstvrsta po 40 vln.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Opravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 12 strani

Na adreso Rusije.

Ruski car je ukazal mobilizacijo svoje armade. To je resno znamenje, da se pripravlja svetovna vojska. V zadnji uri naslavljamo kot glasilo ogromne večine slovanskega naroda nekaj resnih besed na naslov slovanske Rusije.

Če Rusija danes poseže v naš spor s Srbijo, se pravi to z drugimi besedami, da krije sarajevske morilce. Rusija, carska Rusija, je tedaj pripravljena prelivati kri svojih sinov in izzvati prelivanje krvi v celi Evropi, da po možnosti napoči zaslužno kaznovanje kraljevskih morilcev. Če se Rusija izgovarja pri tem na svoje dolžnosti kot slovanska država, češ da mora braniti slovanstvo, ji odgovorjamo, da ta izgovor kot poštenj Slovani z ogorčenjem zavračamo. Srbija je s svojim ostudnim ravnanjem postala sramota za celo slovanstvo. Hoče li Rusija, carska Rusija, postati soudeležena te sramote?

Ali ni ravno nasprotno po mnenju vseh poštenih Slovanov dolžnost vsega poštenega slovanstva, da izruje iz svojega telesa srbski madež? Rusija stoji pred odločitvijo. Se ni padla zadnja beseda. Naj pomisli, da, če potegne meč za srbsko sramoto, potem izgubi Rusija enkrat za vselej vsak moralni ugled med poštenim slovanstvom. Rusofilstvo postane potem ravno tako sramota kakor srbofilstvo. Pomisli naj zlasti ruski car, koliko moralnega temelja še ostane njegovemu prestolu, če mora marširati njegova častivredna armada v obrambo banditov. Vsak ruski revolucionar potem lahko z moralnim zanosom gleda zaničevalno na ruske samodržce. Ruski car je žalibog po nepredornem zidu izvestne kamarile odrezan od ostalega sveta, zato ne vidi stvari, kakršne so, in vendar je po ukazu mobilizacije soditi, da namerava igrati va banque za svoj prestol.

Mi sprejemamo rusko početje popolnoma hladnokrvno. Rusija je na svoj mobilizacijski ukaz dobila že primeren odgovor po nemški mobilizaciji. Nemška armada je najmočnejša, kar jih je kdaj svet videl. Poleg z nami, bo imela Rusija opraviti še s tem nasprotnikom, tista Rusija, ki je bila tepeha od Japoncev. Kaj išče še, ona, ki ima desetstisoč razlogov, da uporabi vse svoje sile za notranjo konsolidacijo.

Upor in nezadovoljnost vladata v širni Rusiji. In ona se hoče meriti z najboljšimi armadami sveta, z avstrijsko in nemško? Pričakovati ima strahovitih udarcev, stokrat hujših kot so bili japonski. Upajmo, da se strezne Rusija še v zadnjem trenutku in posluša modre nasvete Anglije, ki se z vso odločnostjo upira temu, da bi radi srbskih banditov nastala splošna evropska vojska. Rusija ima v rokah svetovni mir — pa tudi vso odgovornost za posledice in za svojo lastno usodo.

Vojno stanje po mednarodnem pravu.

Avstroogrška je Srbiji v zmislu najnovejših določil haške konference, formalno napovedala vojno. Po klasičnem mednarodnem pravu bi ji tega ne trebalo storiti. Doktrina starega mednarodnega prava se v kratkem glasi: Nobena država in noben narod ne sme praviloma pričeti vojne proti drugi državi ali drugemu narodu, ne da bi je javno napovedal. Javna napoved vojne pa se lahko nadomesti z objavo »ultimatum«, ki naznani dobo, po kateri se prične sovražnost.

Javna objava vojnega stanja je potrebna, ker se postave v vojnem stanju razlikujejo od postav za časa miru. Treba je torej, da se določi, kdaj je nastopilo vojno stanje, da se ve, po katerih zakonih in predpisih se imajo urediti pravne razmere med vojujočimi državama, med njima in drugimi državami, pa tudi pravne razmere zasebnikov.

Vprašajmo se, kakšne so posledice napovedi vojne.

Razmerje in zveze med obema državama, ki so jih vzdrževali njihovi zastopniki, prenehajo: diplomatje se odpokličejo, poslovanje konzulov se ustavi, trgovinske in plovne pogodbe, dogovori o varstvu industrije (n. pr. patenti) in o avtorskem pravu sploh izgube svojo moč, ravnotako pa preneha tudi pravno razmerje, ki se tiče drugih zasebnih pravic državljanov napram oblastvom druge države.

Kakšna je vojna?

Vojna je v novejših časih omejena samo na boj med oboroženimi močmi. Po splošnem naziranjju kulturnih narodov ni dovoljeno, da bi se v vojnem času delala škoda osebam ali zasebni lastnini sovražnikov. To pa ne velja glede oseb, ki se dejansko udeležijo vojne

n. pr. kot prostovoljci, vohuni itd. Splošno se je sprejelo načelo, da sta sovražnika le nasprotni armadi. To načelo pa zahteva tudi čim milejše oblike vojskovanja: pešci ne smejo rabiti razstreljivih projektov (bomb), z bolniki in ranjenci je človekoljubno postopati.

Kaj je s trdnjavami?

Po mednarodnem pravu se smejo utrdbe bombardirati šele tedaj, če se na poziv ne vda. Se le, ko so vsa mirna sredstva ostala brezuspešna, se sme pričeti z operacijami proti obsedeni trdnjavi ali utrdbi.

Zasedenje sovražnega ozemlja.

Nedvomno ima sovražnik pravico v vojni zasedeti nasprotnikovo ozemlje ter se polastiti ne le zemljišč kot takih, marveč tudi državnih posestev in državne imovine sploh, vojnih ladij, pa tudi privatnih ladij, če so zaposlene v vojni službi (za prevoz itd.). Nedotakljive so pa nekatere javne naprave, na pr. svetilniki ob morskih obalah, muzeji, arhivi, bolnišnice, knjižnice, observatoriji itd. Okupacija sovražnikovega ozemlja pa daje okupantu tudi pravico, da nadomesti vse javne oblasti (krajne in politične) s svojimi, da pobira davke in pristojbine in uveljavi svoje pravo in svojo sodno oblast, katerima se ima dotično prebivalstvo odslej brezpogojno pokoriti. Okupant se sme polastiti tudi privatne lastnine, podreti zasebna poslopja in zasebnike poklicati v svojo službo. Tudi lahko naloži zavzetemu ozemlju vojaško kontribucijo (davek). Vojni plen postane orožje in drugi predmeti, ki so last sovražne vojske ali pa zasebnikov, ki so v službi sovražne vojske, ravnotako vsi predmeti v utrdbah in sploh vse, kar je država nabavila za vojne namene.

Kaj je s tujimi državljani?

Vojujoča država sme s svojega ozemlja izgnati vse pripadnike sovražne države, če smatra to za svojo varnost potrebnim. To se je zgodilo v francosko-nemški vojni leta 1870., ko je Francija poslala 100.000 Nemcev domov, in sicer samo iz Pariza 40.000, dočim Prusija francoskih državljanov ni izgnala. V rusko-turški vojni leta 1877., v kitajsko-japonski leta 1894., v špansko-severoameriški leta 1898. in v rusko-japonski vojni se nobena država ni poslužila te mednarodne pravice, pač pa Turčija v libijski vojni proti italijanskim državljanom.

Če se kakšna država posluži te pravice, mora dati dotičnim tujim državljanom primeren rok, v katerem morajo zapustiti deželo in odstraniti svoje premoženje. Če se komu dovoli, da ostane, ga njegova država postavi pod varstvo kake nevtralne države, ki to protekcijo lahko tudi odkloni. Časih lahko kaka država sovražnim državljanom zabrani vrnitev v domovino, da bi ji ne mogli priti na pomoč.

To so glavne poteze iz mednarodnega prava o poglavju: vojno stanje.

Črnovojna dolžnost.

Razločevati je med napovedbo in med klicem črne vojske. Napovedba je le priprava, ki naj olajša črnovojnikom vstop v vojaško službovanje. Napoved se črna vojska z razglasi, da imajo biti črnovojniški obvezanci pripravljeni, da se v 24 urah po sklicu (pozivu) lahko podajo na kraje, kamor so namenjeni.

Črnovojniški obvezanci, ki so stalno nastavljeni izven monarhije, se morajo naznaniti pri c. in kr. zastopstvih (poslanstvih, konzulatih) in dobijo od njih nadaljnje odredbe.

Napovedbi sledi navadno sklic (poziv) potom razglasov ali potom osebnih pozivnic.

Črni vojski pripadajo društva, ki imajo vojaške znake, torej veteranska društva, strelska društva itd.

Nadalje spadajo v črno vojsko vsi častniki in vojaški uradniki v pokoju ali izven službe, če se ne rabijo v vojski, v domobranstvu ali pri mornarici, do končnega 60. leta.

Tudi osobe žandarmerije, finančne straže in državno gozdarsko osobe spada tje kaj, če to ozirni na službo dovoljujejo.

Največ obvezancev črne vojske pa je med za vojno sposobnimi državljani, ki ne pripadajo niti vojski ali mornarici, niti domobranstvu, pričeni ko so izpolnili svoje 19. leto do pričetka leta, ko dovrše svoje 42. leto. To se pravi, danes vsi moški, ki so se rodili od 1. januarja 1872 do 31. decembra 1895.

Lahko se priglase tudi prostovoljno taki moški, ki niso zavezani v vojno, domobranstvo ali črnovojno službo, in se sprejmejo, če so sposobni.

Črnovojniške obvezance delimo v dve skupini. Prvi poziv obsega obvezance od 19. do 37. leta, torej danes rojstne letnike od 1877 do 1895, drugi

LISTEK.

Kaj je bil dogovorjen napad na nadvojvodo Frana Ferdinanda.

O tem vsebuje priloga okrožnice avstro-ogrške vlade naslednje podrobno poročilo iz aktov sarajevskega okrožnega sodišča:

Kako je nastala zarota.

Gavrilo Prinčip, Nedeljko Čabrinović, Trifko Grabež, Vaso Čabrilović in Petar Popović priznavajo, da so skupaj s pobeglim Mehmed Mehmedbašićem zasnovali zaroto za umor nadvojvode Frana Ferdinanda in da so z namenom izvršiti atentat, prežali nanj o priklji njegove vožnje skozi Sarajevo.

Obdolženci so podali pred preiskovalnim sodnikom — bistveno soglasno — naslednje izpovedbe:

Meseca aprila je Prinčip, začasa svojega bivanja v Belgradu, kjer je v tamošnjih kavarnah veliko občeval s srbskimi dijaki, sklenil izvršiti atentat na nadvojvodo Frana Ferdinanda. O tej nameri je govoril s svojim znancom Čabrinovićem, ki se je tedaj tudi nahajal v Belgradu in ki je tudi sam gojil isto misel, in ta je bil takoj priprav-

ljen udeležiti se atentata. O tem, da naj bi se na nadvojvodo izvršil napad, se je v krogu, v katerem sta občevala Prinčip in Čabrinović, večkrat govorilo, ker je gospod nadvojvoda veljal kot nevaren sovražnik srbskega naroda.

Za izvršitev atentata potrebne bombe in orožje sta si hotela Prinčip in Čabrinović izprva preskrbeti pri srbskem majorju Milanu Pribičeviću ali pri »Narodni Obrani«. Ker sta bila pa tisti čas major Pribičević in merodajni član navedenega društva iz Belgrada odsotna, sta sklenila poizkusiti dobiti orožje od nekega znanega jima bivšega četaša in točasnega državno-železničnega uradnika Milana Ciganovića.

Nato je stopil Prinčip s posredovanjem nekega intimnega Ciganovićevega znanca z le-tem v zvezo. Ciganović je nato prišel k Prinčipu, govoril z njim o nameravanem atentatu, katerega je popolnoma odobral, in izjavil zaenkrat, da si bo še premislil, ali naj preskrbi za to potrebno orožje. — O veliki noči je Prinčip zaupal načrt o atentatu tudi Trifko Grabežu, ki se je tudi nahajal v Belgradu in ki se je glasom lastnega priznanja izjavil pripravljega, sodelovati pri napadu. Odslej dalje je Prinčip opetovano govoril s Ciganovićem o izvršitvi atentata.

Medtem je stopil Ciganović glede nameravanega atentata v dogovor tudi s svojim intimnim prijateljem srbskim majorjem Vojem Tankosićem, ki je potem v to svrhu dal na razpolago browninge.

Grabež priznava v soglasju z navedbami Prinčipa in Čabrinovića, da je 24. maja v spremstvu Milana Ciganovića obiskal majorja Tankosića v njegovem stanovanju na njegovo lastno željo. Ko je bil predstavljen, mu je Tankosić rekel: »Ti si ta, ali si odločen?«, nakar je Grabež odgovoril: »Sem.« Ko je Tankosić nato vprašal: »Ali znate iz revolverjev streljati?« in je Grabež to zanikal, je Tankosić rekel Ciganoviću: »Dal ti bom revolver, pojdi in poučuj jih v streljanju.«

Nato je Ciganović Prinčipa in Grabeža peljal na vojaško strelišče v Topčideru in ju v nekem zraven ležečem gozdu učil streljati iz browninga v cilj. Pri tem se je Prinčip izkazal za boljšeга strelca. Ciganović je Prinčipa, Grabeža in Čabrinovića poučil tudi o rabi kasneje izročenih bomb.

Dne 27. maja 1914. je Ciganović glasom soglasnega priznanja vseh treh izročil Prinčipu, Grabežu in Čabrinoviću 6 bomb, 4 browninge in zadostne količine municije, kakor tudi stekleno tubo s ciankalijem, da bi se po izvršenem činu zastrupili in bi se tako ohr-

nila tajnost. Vrh tega jim je Ciganović dal denarja.

Že o veliki noči je Prinčip obvestil Danila Ilića o svojem načrtu za atentat. Ko se je vrnil v Sarajevo, je prosil le-tega, da bi pridobil nekaj nadaljnjih oseb za udeležbo pri atentatu, da bi gotovo uspel. Nato je Ilić po svojem priznanju pridobil za to Jaso Čubrilovića, Petra Popovića in Mehmeda Mehmedbašića.

Odkod so bile bombe.

Pri izvršitvi atentata se je porabila samo ena bomba. Ostalih 5 bomb je kasneje policija našla v Sarajevu. Te bombe so po izvidu sodnih strokovnih izvedencev srbske ročne granate, ki so bile v tovarni napravljene in za vojaške namene določene. Identične so z 21 bombami, ki so bile 1. 1913. najdene v Savi pri Brčkem in ki so se deloma nahajale še v originalnem zavoju, iz katerega se je z gotovostjo dognalo, da so izvirale iz orožarne v Kragujevcu.

Grabež spontano imenuje njemu in njegovim sokrivcem izročene granate »kragujevske bombe«.

Transport v Bosno.

O tem je Prinčip izpovedal naslednje:

Ciganović je rekel Čabrinoviću, Grabežu in Prinčipu, da naj gredo preko Šabca in Loznice v Tuzlo, kjer naj

poziv sega pa od 38. do 42. leta in obsega letnike od 1872. do 1876. leta. Razlika med obema pozivoma je v tem, kako se uporabljata pred sovraniškom.

Kako je s tem?

Postava pove o tem le, da ima po Njegovem Veličanstvu določeni najvišji poveljnik vojske odločati, kako se naj črna vojska uporabi. Izvršilna naredba h gornjemu zakonu pa pravi, da se morejo črnovojni obvezanci, za katere ni uporabe v vojski, mornarici ali črni vojski, pritegniti po potrebi za druga dela v vojne namene, ki so primerna njihovim izobrazbi in izvežbanosti. Iz tega izhaja, da pridejo pred sovraniškom v prvi vrsti taki črnovojniki, ki so v vojaški službi že izvežbani, drugi se pa zaposlijo v raznih vojaških zavodih kot peki, krojači, strojniki in drugi mojstri, pa tudi v zdravstveni, oskrbovalni in prometni službi, za utrjevanje in po potrebi tudi v privatnih podjetjih, ki imajo skrbeti za dobavo vojaških potrebščin.

Prvi poziv črne vojske pa mora v slučaju potrebe izpolniti tudi nadomestne rezerve vojske in vojne mornarice. V to se uporabi vojaško izvežbano moštvo, taki ki so bili zaradi družinskih razmer začasno oproščeni vojaške službe ali iz nje pred časom odpuščeni, potem pa tudi možje, ki sicer niso vojaško izvežbani, a so v evidenci, in sicer do konca koledarskega leta, v katerem izpolnijo 34. leta starosti; nadalje taki, ki so bili pri zadnjem naboru odklonjeni zaradi časne nesposobnosti, do konca leta, v katerem dovrše 32. leto starosti. Sem spadajo tudi vsi pripadniki veljavnih nabornih razredov, začasno oproščeni in odpuščeni in 19letni mladeniči, ki še niso podvrženi naboru, do prihodnjega nabora.

Kako je črna vojska organizirana? Črna vojska je podrejena posebnim črnovojnim častnikom. ki so častniki vojske in domobranstva in so se v to določili, potem častnikom v pokoju in začasno vpokojenim, končno tudi civilnim osebami, ki so bile svoj čas častniki z dobrimi izpričevanji ali sicer možem, ki uživajo po svojem stališču in po svojem mišljenju primeren ugled.

Častniki so uniformirani, podčastniki imajo svoja častna znamenja (zvezde in portepé). Moštvo ima redoma navadno civilno obleko in na levi roki črno-žolt trak z napisom bataljona, kateremu pripadajo. S tem so izkazani po mednarodnem pravu kot pripadniki vojujoče moči.

Črnovojniki se imajo od dneva poziva, dokler jih ne izpuste iz vojaške službe, pokoriti vojaškim kazenskim in disciplinarnim zakonom.

Črna vojska se lahko vsled Najvišje naredbe v slučaju potrebe uporablja tudi izven države.

Za dom med bojni grom!

Zastava že razvita je,
Morilna cev nabita je,
Nabrušen bridki meč!
Zdaj puško v dlan in meč ob stran,
Napočil je krvavi dan,
Ura! v boj besneč!

Naš boj je svet in svet naš roj,
Saj kliče nas v hrabri boj

Naš Bog, naš car, naš dom!
Brez straha in trepeta smo,
Nezmagana mi četa smo.
Ura! med bojni grom!

Se en pozdrav, ti dragi dom,
Poprej ko gremo v bojni grom,
Med bitve hrup in šum!
Se en pozdrav vam, dragi vi,
Spomin na vas podžiga kri.
Povzdiga nam pogum.

Kot orel čuva dom in rod,
Tako svoj rod in dom nezgod
Braniti hčemo mi!
Kot iz oblakov blisk in tresk
Orjaške hraste stene v pesk,
Sovrage stremo mi!

Naprej today, junaški roj,
Za dom, za drage v hrabri boj
Tja sred sovražnih čet!
Med nami vsak je cel junak,
Naj pade tretji, drugi vsak,
Da bo le dom otet!

O državnem prispevku za preživljanje družin vpoklicancev.

Na splošno željo priobčujemo o tem še enkrat naslednje podatke:

V teh resnih časih s hvaležnostjo uvidevamo, kako smotreno, krepko, pa vendar blažljivo je delovala naša postavodajna moč v zadnjih par letih, kar se tiče obrambe našega cesarstva. Posebno dva zakona in sicer zakon z dne 26. decembra l. 1912. o vojnih dajatvah in o pravicah in zakon z istega dne o prispevku za preživljanje svojcev mobilizovanih sta nekaj čisto novega na tem polju in se bosta zdaj izkazala kot močni varnostni utrdbi za našo oboroženo silo, pa tudi za ljudstvo, ki ostane doma in za njegov gospodarski obstanek.

Ogledali si bomo danes nekoliko natančneje postavbo o državnem prispevku za preživljanje svojcev vpoklicanih. Videli bomo, da danes malodušnost ni na mestu, da tudi revne družine lahko z jasnim čelom zrejo v neposredno bodočnost. Izpovejmo pa odkrito in prostovoljno, kar nam velela razum in srce: odpovejmo se vsaki razkošnosti; kdor ima več, naj več žrtvuje za skupnost. In vsak naj da roko na srce in se naj vpraša: ali res nikakor ne morem preživeti sebe in svoje družine? Napne naj vse moči in šele tedaj, če je še vseeno nemogoče vzdrževati družino, se naj obrne na javno pomoč, ki mu jo nudi na podlagi omenjene postave država. Zakon pove isto misel, samo da jo paragrafi izrazijo podrobneje in konkretno.

Kdo je upravičen, prositi za podporo? Svojci vseh onih, ki se vpoklicani; je pa isto, ali so ti rezervisti ali črnovojniki ali pa oni, ki so po zakonu o vojnih dajatvah in opravah poklicani h kakemu vojaškemu opravilu (rokodelci, vozniki, pisarji itd.). Poleg tega pa tudi svojci tistih, ki so bili že dozdaj v aktivnem službovanju (na orožni vaji ali drugače) in so zdaj čez določeno dobo pridržani pri oboroženi sili. Ne pride pa v poštev, ali ima na aktivno službovanje pritegnjena oseba svoje redno bivališče v Avstriji ali ne.

Kdo pa se po postavi prišteva k svojcem? Za svojce velja-

jo žena in zakonski potomci (otroci, unuki itd.) vpoklicanega brez ozira na to, kje prebivajo. Za svojce je pa tudi smatrati zakonske prednike (starše, prastarše), brate in sestre, tasta in tašča, nezakonsko mater in nezakonske otroke in vse te le tedaj, če imajo svoje redno bivališče v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, ali če so avstrijski državljani.

In kdo izmed teh svojcev pride v poštev? Upravičeni so vsi tisti svojci, kojih vzdrževanje (hrana, obleka, stanovanje, zdravljenje, strežni stroški, vzgoja) je bilo doslej v bistvenem dokazano odvisno od dohodka, doseženega iz dela tistega, ki je pritegnjen na aktivno službovanje. Tej kategoriji se prištejejo tudi samostojni mali kmetje, ki oskrbujejo gospodarstvo samo s člani svoje rodbine in brez tuje pomoči in samostojni obrtniki, ki nimajo pomočnikov. In ako je bil vpoklicani neposredno pred mobilizacijo dalje časa bolan ali brez službe ali v aktivnem službovanju, se vzame v poštev, kak položaj bi nastopil z ozirom na izobrazbo, pridobitno možnost, rodbinske razmere in druge reči in po tej poti vendar dobe podporo. Če ima kdo kako imovinsko vrednost, ki daje donos, je važno, ali je bilo potrebno, da je vpoklicani osebno delal in se brez njegovega dela donos more zagotoviti samo s tem, da se za plačilo najmejo pomožne moči. Predvsem se je s tega vidika ozirati na posestnike malih kmetij in na male obrtnike. Kdor pa iz kateregakoli vzroka še naprej dobiva svojo plačo ali zaslužek, je razumljivo, da zdaj ne more prositi še za državno podporo. Formalno prispevek za preživljanje in podpora revnih nima tistih pravnih posledic kakor navadna podpora revnih; po bistvu se pa ne razlikujeta.

Kakovelika pa je ta državna podpora? Prispevek za preživljanje obstoji za vsakega upravičenega svojca iz preživnine in ako mora plačevati stanovanjsko najemnino, iz prispevka k najemnini, ki je enak polovici preživnine. Kakor preživnino je prisoditi državno odškodnino, ki je določena za vojaško prehodno oskrbo za tisti kraj, v katerem je imel dotični svojec redno stanovanje ob času, ko je nastala pravica do tega prispevka. In ako je omenjeno stanovanje izven ozemlja kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru, se znesek določi s posebno naredbo, ki do tega trenutka še ni izšla. Vidimo torej, da je ta prispevek različen in sicer je vsaka kronovina še posebej razdeljena v kategorije. Po prečno bo znašal dnevni prispevek za vsako osebo v Avstriji okrog 70 h, v bogatih krajih več, v revnih manj. Za Ljubljano menda znaša 70 h in drugod po Kranjski deželi menda 60 h. Otroci pod 8 let dobe le polovico tega zneska. Če je pa tako dobljeni prispevek večji kakor pa tisti znesek, ki ga je vpoklicani stalno naklajal komu izmed svojcev, se skrči za toliko, kolikor je razlika. Skupni znesek vseh svojcem dovoljenih prispevkov za preživljanje ne sme presegati povprečnega dnevnega zaslužka vpoklicanega. Presojaje povprečni dnevni znesek, se je ozirati na način pridobivanja in na obratno stroko, periodičnost itd. Vzemimo rodbino mizarja z dnevnim zaslužkom 5 K; ima

ženo in štiri otroke, od teh dva še ne osem let stara in mater in očeta, žive skupaj in vpoklicani jih je preživljal z delom svojih rok. Žena, dva otroka in oče in mati dobe po 60 h dnevno, dva otroka pa po 30 h; vsi skupaj dobe 3 K 60 h dnevno in če stanujejo v tujem najetem stanovanju, se ta znesek še primerno zviša.

Za prispevek merodajna doba se prične z dnem, ko zapusti vpoklicani svoje bivališče, da odrine v službovanje. Dopusti za ozdravitev in drugi nezakriviljeni prestavki aktivnega službovanja ne povzročijo izgube pravice. Svojcem tistih, ki so bili v bitki ubiti ali se po bitki pogrešajo ali umro zaradi poškodb v vojaški službi ali zaradi bolezni, povzročenih s tem službovanjem, predno se prestavijo nazaj v neaktivno razmerje, gre prispevek za preživljanje, ako so dani ostali pogoji, še šest mesecev, računaje od dne smrti, oziroma od dneva, ko so se pogrešili. Prispevek se tudi ne skrči zaradi morebitnih drugih naklonitev od strani dežele, občine in drugih korporacij ali zasebnikov.

Kako se dobi ta državni prispevek? Pravico do prispevka je redoma zglašiti pri občinskem predstojništvu, to je županu rednega bivališča. Zglašitev lahko opravi na aktivno službovanje pritegnjena oseba ali dotični svojec, oziroma njegov zakoniti zastopnik ali tudi sporazumno s svojim predstojništvu občine, kjer ima svojec svoje redno bivališče. Za zglašitev dobe župani posebne vzorce in za to ni treba delati posebnih pismenih prošelj. Kadar se zglašata tako ustno kakor pismeno, je izpolniti ta obrazec zglašitve, v katerem je zabeležiti kolikor mogoče vse svojce, ki zahtevajo podporo in stanujejo v občini. Pripomniti je tudi zmeraj izrecno, komu izmed teh se podpora za vse skupaj izplačuje, oziroma dopolniti. Zglašitev mora potem občinski predstojnik takoj predložiti političnemu okrajnemu oblastu (okrajnemu glavarstvu) in hkrati poročati o okolnostih, merodajnih za odločbo. In okrajno oblastu jih po morebitnih nadaljnjih poizvedbah predloži pristojni komisiji. Odločajo namreč o teh stvareh posebne mešane komisije, sestavljene iz zastopnika deželnega političnega oblasta, zastopnika finančne direkcije in zastopnika deželnega odbora, oziroma v Ljubljani iz občinskega organa, ki ga določi župan. Število, sedež in drugo se z naredbo določi. Odločba te komisije je končno veljavna, kaka nadaljnja pritožba je nedopustna.

Prispevek je izplačevati v polmesečnih, 1. in 16. dne meseca plačnih obdobjih v naprej. Lahko se pa dobe tudi predplačila, ki jih smejo dajati državne oblasti, občine itd., še predno je komisija končno priznala pravico do prispevka. V to so pri dotičnih uradih posebej pobotnice za predplačila. Kako pa svojci med sabo razdele podporo, na to komisija nima vpliva. Vpoklicani nikakor ne more dobiti v roke tega prispevka. Prejeti prispevki se ne vračajo pod nobenim pogojem. Tudi se ne morejo zarubiti ali pravica do njih prodati ali drugače realizirati.

Ako se prisodi prispevek za preživljanje, je izdati blagajnično nakaznico in plačilno polo; blagajnično nakaznico dobi izplačujoča blagajnica, plačilno polo pa prejemnik plačila. Odloke, ki se izdajo samo, če se zglašitev do cela zavrne, dobe tisti, ki so podpisali zglašitev. Prispevke morajo prejemniki sami dvigniti pri državni blagajnici (navadno pri davkarijah); prošnji, da se jim pa pošiljajo po poštni nakaznici, je tedaj ugoditi, ako prejemnik v ta namen predloži že na sebe naslovljene golice poštne nakaznice. Prejemniki plačil, ki sami dvigajo prispevke, morajo predložiti plačilno polo in izdati nekolkovano prejemno potrdilo.

Vse vloge, zapisnik, priloge in prejemna potrdila uživajo kolkovno in pristojbino prostost in tudi prostost poštne. Prav tako so pomočki, ki so morda potrebni za dokazovanje pravice do prispevka za preživljanje, ako služijo samo za ta namen, pogojno kolka in pristojbine prosti.

Razglas.

Omejčitve v poštnem in brzojavnem prometu.

V poštnem in brzojavnem prometu nastopijo do daljnje odredbe naslednje omejitve:

1. Pošiljatev z orožjem, sestavnimi deli orožja, municijskimi predmeti, razstrelivi ali razstrelivimi snovmi, kakor tudi golobov se od zasebnikov brez posebnega dovoljenja pristojnih oblasti ne sprejema v pošto prevažanje.

2. Poštne pošiljke vseh vrst in zasebne brzojavke se morejo od sprejema, odpošiljatev in dostave vsak čas izključiti.

se obrnejo na Miška Jovanovića, ki bo prevzel orožje. Predvsem naj gredo v Šabac in se ondi zglase pri mejnem stotniku majorju Radu Popoviću, za katerega jim je izročil listek v Principove roke. Dne 28. maja so vsi trije komplici z orožjem zapustili Beograd. V Šabcu je izročil Princip majorju Popoviću listek, ki ga je bil prejel od Ciganovića, nakar je major Popović vse tri peljal na poveljstvo in jim izročil prehodni list, na katerem je bilo potrjeno, da je eden izmed njih finančni stražnik, ostala dva pa njegova tovariša! V prehodnem listu je bilo navedeno tudi ime tega namišljenega finančnega stražnika, vendar je ime pozabil. Obenem jim je major Popović izročil zaprto pismo za mejnega stotnika v Loznici z imenom Pravanović, Prdanović ali Predojević.

Princip, Čabrinović in Grabež so prenočili v Šabcu in se naslednje jutro z železnico odpeljali v Loznico, in sicer na podlagi prehodnega lista, ki jim ga je bil izdal major Popović, s polovičnim voznim listkom. Opoldne so dospeli v Loznico in izročili tamkajšnjemu mejnemu stotniku pismo majorja Popovića, v katerem so bile napisane besede: »Glej, da te ljudi sprejmeš in jih spraviš skozi, kjer veš.« Mejni stotnik je rekel, da bo z meje poklical finančne stražnike in njih troje izročil najzanesljivejšemu možu. Nato je telefoniral in naročil vse tri zarotnike za

drugo jutro ob 7. uri v svojo pisarno.

Drugo jutro so se zarotniki dogovorili, da odpotuje Čabrinović z Grabeževim potnim listom javno v Zvornik, Princip in Grabež pa bosta tajno prekorčila mejo. O tem načrtu so se posvetovali z mejnim stotnikom ter je bilo sklenjeno, da bo vzel neki finančni stražnik iz Ljesnice, po imenu Grbić, Principa in Grabeža v svojo karaulo in ju spravil čez mejo. Čabrinović je šel nato peš v Banjo Koviljačo v smeri proti Zvorniku. Princip in Grabež sta se s finančnim stražnikom Grbićem peljala v Ljesnico, kjer sta odložila bombe in revolver v neki hotelski sobi. Ob tej priliki je finančni stražnik Grbić videl te predmete.

Grabež je s Principom bistveno konformno izpovedal in dopolnjeval dodal, da se je Grbić smejal, ko je videl bombe in revolver, in samo vprašal, kam v Bosno gredo s temi bombami. Finančni stražnik si je vsekakor mislil, da imata Grabež in Princip neko misijo. Grbić in še neki drugi finančni stražnik sta Principa in Grabeža s čolnom prepeljala na neki otok v Drino. Tam jima je Grbić naročil počakati na nekega kmeta, ki bo prišel ponju. Prenočila sta na otoku v neki kmečki hišici, kamor jima je velel tisti Grbić. Naslednji dan je prišel neki kmet, ki ju je ponoči spravil najprej skozi neko močvirje in potem čez gorovje do blizu Priboja, kjer ju je zopet izročil tamkaj-

šnjemu učitelju Čabriloviću, ki je, kakor je bilo videti, že čakal nanju, v svrhu, da ju spravi dalje. Ta ju je potem spravil naprej v Tuzlo k Mišku Jovanoviću.

Čabrinović je izpovedal o dogodkih na potovanju do trenutka, ko se je ločil od Principa in Grabeža, bistveno tako kakor ta dva in le dopolnjevalje dodal, da jim je major Popović pripovedoval, da je ravno dan pred njihovim dohodom v Šabac dospel iz Beograda.

V Loznici so sklenili Čabrinović, Princip in Grabež, da se ločijo, ker bi bilo prenevarno, če bi šli vsi trije skupaj. Mejni stotnik v Loznici, kateremu so to naznanili, je njihov načrt hvalil in dal Čabrinoviću pismo za učitelja M. Jaklejevića v Malem Zvorniku. Čabrinović je nato izročil bombe, browning in municijo, kar je doslej on nosil, Principu in Grabežu in šel v spremstvu dodeljenega mu finančnega stražnika v Mali Zvornik.

Tam je našel učitelja Jaklejevića in mu izročil pismo mejnega stotnika v Loznici. Jaklejević je nato obvestil srbsko mejno stražo. Ko je Čabrinović kasneje z učiteljem dospel k tej mejni straži, je tam že čakal nanju neki mož, ki ju je s čolnom prepeljal čez Drino v Veliki Zvornik v Bosni.

Od tam se je potem Čabrinović podal v Tuzlo k Mišku Jovanoviću.

3. Odpošiljalci zasebnih brzojav morajo na napisu brzojavke pristaviti svoje ime in bivališče ter so dolžni na zahtevo sprejemajočega uradnika dokazati istovetnost.

4. Zasebne brzojavke morajo biti postavljene v enem onih jezikov, kateri so navadni v kraju sprejemajočega urada, ali pa v nemškem, francoskem, angleškem ali italijanskem jeziku. Pri brzojavkah, namenjenih na Ogrsko, je dovoljena raba ogrskega jezika.

5. Telefonično posredovanje brzojav, kakor tudi predaja brzojavk potom pošte in predaja pisemskih brzojavk je ustavljena.

6. Medmestni telefonski promet je za zasebne pogovore je ustavljen.

C. k. r. pošto in brzojavno ravnanje.

Vojni provijanti.

Prehranitev armade na bojnem polju je vedno povzročevala velike skrbi. Pred 101 letom je bila uničena velikanška Napoleonova armada na Ruskem, ker ni imela zadostno provijanta. Od Napoleona I. sem je vprašanje prehranitve armade postalo še težavnejše, ker na eni strani poprej še niso imeli tako velikih armad, na drugi strani pa tudi čete več zahtevajo, poleg tega mora pa vojna intendantca tudi natančno poznati prometna sredstva.

Prej se je moralo pri velikih vojskah računati le z oskrbo vojske same, med tem ko se sedaj ne sme prezreti, da mora biti danes tudi prebivalstvo vojskujoče se države z živežem bogato oskrbljeno. Nacionalni ekonom Ruhlant je bil prvi, ki se je pričel pečati s tem vprašanjem. Izračunal je, da bi se morala Anglija v teku šestih tednov podati sovražniku na milost in nemilost, ako bi se posrečilo sovražniku preprečiti vsak dovoz živeža. Na Angleškem je to vplivalo kakor uničujoča bomba in delajo z vsemi močmi na to, da bi se izognili taki katastrofi.

Ali ne samo Anglija, tudi druge evropske države, v prvi vrsti Nemčija, morajo se pečati z vprašanjem glede oskrbe prebivalstva z živežem v vojnem času. S tem računajo tudi Francozi, zato je vlada zapovedala, da mora mesto Pariz imeti vedno gotovo množino moke v svojih skladiščih.

Z ozirom na silno veliki napredek v industriji in ker so nekatere dežele večinoma industrijne, je prišlo tako daleč, da same ne morejo pridelati dovolj živeža, ampak so navezane na dovoz od zunaj. To velja posebno za Nemčijo. Čeprav je nemško kmetijstvo v zadnjem času znatno napredovalo in se na hektarju trikrat več pridelava kakor poprej, vendar ne more 68 milijonov svojih prebivalcev prehraniti. Od leta do leta se mora uvažati vedno več živeža.

V letu 1913 se je moralo uvoziti: Za 417 milijonov mark pšenice, za 390 milijonov mark ječmena, za 193 milijonov mark jaja, za 146 milijonov mark slada, za 118 milijonov masla, za 103 milijone riža, za 101 milijon koruze itd. Kot protiutež živeža iz inozemstva mora rasti v tem razmerju tudi izvoz izdelkov in k temu morajo zopet dobiti surovine iz inozemstva. V Nemčiji zasluži vso pozornost oskrba z mesom. Zdi se pa, da bi bilo za ves kulturni svet premalo mesa. V zadnjem času se opazuje silno nazadovanje goveje živine, posebno v Zedinjenih ameriških državah in v Kanadi. Število prebivalstva zraste letno približno za 1 odstotek, število goveje živine neprestano pada, tako da Zedinjene države izvažajo vedno manj govino. Od leta 1900 do 1910 je izvoz žive živine. Od leta 1900 do 1910 je izvoz žive goveje mesa za 38 odstotkov, svinjskega mesa za 32 odstotkov. Leta 1908 so imele Zedinjene države še 71 milijonov goved, 1913 še samo 56 milijonov, Kanada je imela leta 1908 čez 9 milijonov goved, 1913 komaj še 7 milijonov, edino samo pri svinjereji se še opazuje napredek. Vzrok nazadovanja pri govedoreji tiči v tem, ker je zemlja postala dražja. Zemlja, ki je bila prej določena za pašo, se je pričela obdelovati in tam raste sedaj žito. V Zedinjenih državah, kjer je bilo poprej ljudstvo ponosno na nizke cene mesa, so se te zopet povišale. Da se nekoliko odpomore mesni draginji, se je znižala mesna užitnina in pričakuje se znaten uvoz mesa iz Argentine. Argentina ima 6 milijonov prebivalcev in nad 26 milijonov goveje živine. Od tam se na leto izvozi mnogo goveje živine. Ohlajeno meso se mora takoj po dohodu postaviti na trg in ima vrednost samo za pristanišča. Zmrznjeno meso se more razpošiljati samo v hladilnih vozovih in se mora shranjevati samo v hladilnicah. Zaradi tega se meso za druge dežele silno podraži in zato Nemčija ne pričakuje veliko od uvoza zmrznjenega

mesa. Nemčija teži za tem, da si doma preskrbi dovoljno mesa, kar nam dokazuje časopis nemške kmečke zveze, ki poroča, da se je govedoreja v Nemčiji v zadnjih desetih letih znatno povzdignila, za kar se mora zahvaliti med drugim tudi varstveni colnini.

V Avstriji moremo danes potrebo mesa kriti z domačo govedorejo. Mi sicer uvozimo precej mesa, izvozimo pa zopet mnogo goveje živine v inozemstvo, tako iz Galicije in alpskih dežel. Tudi sicer smo precej v ugodnem položaju, da lahko živež izvažamo, ali ta preostanek je vedno manjši, in mi moramo z vsemi silami delati na to, da povzdignemo naše poljedelstvo. Tako je izvoz goveje živine, ječmena in slada v teku 10 let padel za 86 milijonov, med tem ko se je izvoz sadja, sočivja in jaje znatno povečal. Jajca so deloma tudi prevozni predmeti.

Kar se tiče vojnega provijanta, je v tem oziru Avstrija precej neodvisna in bi jo bilo z blokado težko prisiliti do lakote.

Vojna stranka v Črni gori.

V Cetinju se vrši hud boj med kraljem Nikito in velikosrbsko propagando. Od izida tega boja je odvisna vojska. Črno goro je Rusija zapustila in vsled tega ne bo imela Rusija nobenega vpliva na kralja in večino vlade. Vprašanje pa je, če ne bodo pristaši velikosrbske ideje kralja terorizirali, da stori to, česar ne bi iz lastnega nagiba nikdar storil.

Zadnje tedne se je zopet pojavila ideja unije Črne gore s Srbijo, gotovo ne v veselje kralja Nikite. Zadnja balkanska vojska je privedla do sporazuma med črnogorsko in srbsko dinastijo. Srbija se je vrnila iz boja zelo povečana, ne tako Črna gora, ki ni dobila Skadra. To je velikosrbska propaganda izrabila za agitacijo proti kralju, češ da ni mel dovolj vpliva na Avstrijo in Rusijo, da bi rešil Skader. Vsled tega je populariteta kralja zelo padla. Unionistična stranka je rastla in v zadnji skupščini so padle besede, ki so naravnost zahtevale unijo s Srbijo. To bi seveda pomenilo konec Petrović-Njegoševе hiše. Če bi se Avstrija v teh težkih dneh pokazala slabo, bi bila unija mogoče že gotova stvar.

Ni izključeno, da bo od Rusije zapuščena Črna gora, ki se nahaja v veliki finančni potrebi, napram Avstriji ohranila mir. Ljudsko mnenje seveda ni zato. Značilno je stališče Črne gore ob smrti avstrijskega prestolonaslednika. Oficielna Črna gora je pokazala ostenativno žalost. Mogoče je spoznal kralj, da je sarajevski atentat naperjen tudi proti njegovemu mlademu kraljestvu, ker velikosrbski fanatizem ogrožuje tudi slabše srbsko državo Črno goro. Pokazalo se bo sedaj, če je kralj Nikita zadosti močan, da bo obvladal velikosrbsko propagando. Mogoče bi bilo, ker je njegov vpliv še vedno dovolj velik.

Slovo.

Pred nami vstaja zlata zarja:
Mi grmo v boj izpred oltarja.
Mi grmo k vam. A vi, sovragi,
trepetate na lastnem pragi.
Mi grmo v boj za blagor svoj.
Junaštvo nosimo s seboj.

Ve deklice in ve dekleta,
čemu vas žali naša četa?
In ve, žene, čemu pred nami
oblivate nam pot s solzami?
Mi grmo v boj za narod svoj.
Ljubezen nosimo s seboj.

A tebi, cesar sivolasi,
zasvetijo še lepi časi.
Le mirno sedi na prestolu:
Glej zmage naše v srbskem dolu!
Mi grmo v boj za prestol tvoj.
Zvestobo nosimo s seboj.

Pred nami sije zlata zarja:
Mi grmo v boj izpred oltarja.
Pa naj se svet in pékel stresa,
za nas borijo se nebesa.
Mi grmo v boj! In prapor svoj
in božji nosimo s seboj.

Rusija med vojno in mirom.

Razputin je že dvakrat preprečil, da ni nastopila Rusija pot vojne. Iz popolnoma zanesljivega vira vam lahko povem, da je ob času balkanske vojske samo Razputinov vpliv zabranil evropsko vojno. Vprašanje je, če se bo to zgodilo še tretjič, kajti samo od Razputina je sedaj odvisno, kako se bo odločila Rusija.

Razputin je star človek, rodod iz Sibirije, kmečkega rodu. Pred leti je prišel v Peterburg ter začel oznanjevati

svoje nauke. Ustanovil je neko novo versko sekto, takojmenovane »hliste«, po slovensko »bičarje« ter je pridobil zanj o zlasti dvorne kroge, predvsem ženske, ki zavzemajo najvišje stališče. Pravijo, da se hlisti morajo dati od Razputina v kopeli bičati. Razputin in njegova sekta je eden največjih škandalov, kar jih je videla novejša zgodovina.

Ta škandal je na Ruskem popolnoma javen, o njem se govori v vseh krogih, piše na široko v najvažnejših dnevniki in o njem se je razpravljalo tudi na široko v ruski državni dumi.

Navdušena pristašinja Razputina je pred vsem ruska carica, ki ga štiti. Ruski ministri so proti hlistovskemu škandalu in Razputinovemu vplivu brez moči, deloma so pa celo naravnost od njega odvisni. Stolipin in Kokovcev ga nista mogla odstraniti, javno znano pa je, da je sedanji prokurator svetega sinoda, torej ena prvih ruskih oseb, vrhovni glavar ruske cerkve, Sabler, naravnost Razputinov varovanec in je dobil svojo službo z Razputinovo pomočjo.

Ni še tako dolgo tega, kar se je vršila v ruski državni dumi o Razputinovem škandalu silno ostra debata. Eden izmed najuglednejših poslancev, voditelj zmerne vladne stranke, je v ostrem govoru zabrusil Sablerju v obraz, da je padel na kolena pred Razputinom in ga prosil, naj ga naredi za načelnika svetega sinoda. Sabler je odgovarjal silno slabo; rekel je samo, da on pada na kolena pred samim Bogom, niti z eno besedico pa ni oporekal, da je dobil službo na Razputinovo prošnjo in niti z eno besedico ni tajil, kar se je očitalo Razputinu in njegovim pristašem.

V novejšem času je postal Razputin duhovnik, to pa na sledeči način:

V carjevem vrtu je bil vrtnar, kateremu je Razputin predložil, da ga napravi za škofa, ako mu obljubi, da ga bo, ko postane škof, posvetil za duhovnika. Vrtnar je bil zadovoljen, Razputin ga je priporočil in dobil je v kratkem duhovniško posvečenje, potem je pa napredoval hitro ter je slednjič postal škof, če se ne motim v Kazanu. Za plačilo je pa potem posvetil Razputina za duhovnika.

Značilno je, da se o Razputinu in njegovih škandalih v zadnjih časih na Ruskem javno piše v silno ostrem tonu celo v največjih in najuglednejših listih. Izgleda, kakor da dvor nima več moči, da bi to preprečil, kajti razburjenje je preveliko.

Pred dnevi smo brali, da je bil proti Razputinu prirejen atentat, ki se je pa samo deloma posrečil.

Razputin je odločno proti vojni in je že dvakrat s svojim vplivom preprečil, da Rusija ni pričela vojne. Seveda ni proti vojni iz nobenih političnih razlogov, ker se na politiko pač bore malo razume. Menda ga vodijo mistični razlogi njegove sekte, mogoče pa tudi, da se boji, da ne bi v slučaju vojne zgubil svojega vpliva. Na vsak način je poniževalno za celo človeštvo, da je dogodek tako ogromne važnosti, kakor je svetovni vojni požar, odvisen od kaprice nekega sibirskega vagabunda.

Pripomnim še, da se mi takozvano rusko revolucionjsko gibanje za vprašanje svetovnega miru ne zdi velikega pomena. Poljski revolucionarji bodo brez dvoma pričeli z nemiri s tem namenom, da poglobe razdor med Avstrijo in Rusijo in zanetijo svetovni požar, iz katerega upajo, da zopet izide neodvisnost poljskega naroda. Ruski revolucionarji bi bili sami na sebi razpoloženi proti vojni, toda ravno vojna z Avstrijo tudi njim ne bi bila tako nesimpatična. V njihovih očeh predstavlja namreč Avstrija sovražno moč, v nji vidijo posebljenje »klerikalizma« in vlade privilegiranih stanov. Ruski anarhist in revolucionar je pa sovražnik vsake vere in vsakega državnega reda. Misel, da zadajo z udarcem zoper Avstrijo tudi občuten udarec katoliški cerkvi, ki je še vedno v Evropi glavna braniteljica konservativnih načel, bi zamogla imeti tudi za ruskega revolucionarja toliko privlačne sile, da bi radi nje odstopil od svojega protivojnega načela.

Edino ruski dvorni krogi zamorejo torej preprečiti, da Rusija ne zaneti svetovne vojne, med temi dvornimi krogi ima pa odločilni vpliv sibirski vagabund Razputin.

Kako se razstreljujejo mostovi v vojni.

Pri zidanih mostovih se razstrele stebri ali oboki, včasih pa oboje. Razstrelitev se lahko izvede na več načinov. Vpoštevati se mora, kakšen da je most, koliko časa in kakšno razstrelivo je na razpolago. Razstreljevanje v vojski mora biti kolikor mogoče

enostavno, odvisno od podkopov in od streliva, s katerim razpolagajo. Vporablja se zato navadno prosta ali pa le lahko zabita municija. Pri daljši daljavi, če se razstreljuje steber, se uporablja lahko več nabojev, ki koncentrirano učinkujejo ali pa tudi takozvani dolgi, raztegnjeni naboji. Močni stebri dobe navadno v sredi koncentrirane naboje.

Železni mostovi se navadno uničijo radi svojih velikih napetosti, če se razstrele stebri in sicer s prostimi naboji ekrazita. Če je to mogoče, se uspeh še bolj zjamči s tem, da se naboj lahko utrdi. Zato se pokrije naboj z vrečami, ki so s peskom napolnjene. Kraj naboja se mora tam izbrati, kjer je konstrukcija slabša. Gledati se mora, da se kolikor mogoče malo municije porabi. Naboji se pritrdijo pri železnih mostovih z deskami ali klini, ki se privežejo z vrvo ali z žico na železno konstrukcijo in se, ko je vse pripravljeno, naboj užge.

Če ni časa ali če primanjkuje streliva, se železni mostovi le tako poškodejo, da morajo pasti, če bi se čez nje vozila lokomotiva.

Vzete srbskih podkopnih ladij po pionirjih in po finančni straži je zelo srčno in važno dejanje. Te podkopne ladje so brez dvoma skrivale takozvane rečne podkope, ki bi jih bili izpuštili proti mostu, ki ga morebiti naši zgrade čez Donavo.

Avstrijska vojna povestnica pozna slaven zgled, ko se je poizkušala in deloma posrečila poškodba vojnega mostu. Ko je pustil Napoleon I. graditi na Lobanu mostove čez Donavo, po katerih so korakali Francozi na aspersko bojišče, je veter in vihar Francozom nagajal, Avstrijci so pa proti francoskim mostovom izpuščali goreče ladje.

S takimi preprostimi sredstvi danes vojna tehnika dela le še, če ne razpolaga z rečnimi podkopi (minami). Rečni podkopi samostojno plavajo in se vžgo, če zadenejo na kako trdo stvar.

Uničenje ali poškodovanje mostu po rečnih podkopih se zabrani, če se, kakor v tem slučaju, vzamejo sovražniku podkopi ali pa, če se nekoliko pod vodno gladino zasidrajo mehanični kontaktni podkopi (branični zaprti podkopi), na katere zadenejo, samostojno plavajoči podkopi, vžgalci, ladje naložene s kamni, monitorji in druge sovražnikove priprave.

V pravični vojski.

MOBILIZACIJSKI RAZGLAS.

Njegovo c. in kr. Apostolsko Velikanstvo je Najvišje blagovolilo zapovedati

OBČNO MOBILIZACIJO

in sklicati vso c. kr. in kr. črno vojsko. I. Neaktivne in črni vojski zavezane osebe.

1. Odriniti v službovanje morajo:

a) vsi, katerim so podeljene namembnice, ter s pozivnicami sklicane neaktivne in črni vojski zavezane osebe po naročilu svoje namembnice, oziroma pozivnice;

b) vse druge neaktivne ter vse druge 42letne in mlajše črni vojski zavezane osebe, ki so služile v vojski, vojni mornarici, deželni brambi ali pri orožništvu, po naročilu svoje vojaške prehodnice (vojaškega lista), domobranske prehodnice (domobranskega lista) oziroma črnovojne prehodnice;

c) za posebno službovanje v vojne namene določeni črnovojni zavezanci po naročilu svojega občinskega predstojnika.

2. Vsi v tem letu potrjeni, toda še ne uvrščeni vojaški novinci in nadomestni rezervisti se uvrste s tem po Najvišjem povelju.

Od teh vojaških novincev in nadomestnih rezervistov morajo oditi tisti, ki bivajo ali so pristojni na Tirolskem, Koroškem, Kranjskem, v Istriji, v pokneženi grofiji Gorški in Gradiščanski, v Trstu (mestu in okolici), v Dalmaciji, Nižji Sleziji, Galiciji in Bukovini, ali pa v komitatih Bereg, Máramaros, Ugocsa, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brasso, Csik, Fogaras, Háromszék, Hunyag, Kis-Kükölli, Kolosz, Maros-Torda, Nagy-Kükölli, Szeben, Szilagy, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos, Udvarhely, Bács-Bodrog, Krassó-Szörény, Temes in Torontál, na Reki ter na Hrvaškem in Slavonskem ter v Bosni in Hercegovini, najkasneje v 24. urah po izvršeni objavi tega razglašja in priti kolikor mogoče hitro k poveljstvu dopolnitvenega okraja svojega bivališča. Oni, katerim je znano, da spadajo k deželni brambi, odrinejo k poveljstvu domobranskega dopolnitvenega okraja svojega bivališča.

Vsi ostali morajo počakati poziva v službovanje.

II. Konji.

Konje (tovorne živali) vojstva in deželne brambre, ki so v **privatni porabi**, je odposlati **takoj**, na tisto postajo, kjer so bili oddani.

III. Prevozila.

Na podlagi zakona z dne 21. decembra 1912, drž. zak. št. 235, od občinskega predstojnika pozvani posessniki, naj prepuste prevozila, imajo pripeljati ali dati pripeljati ta prevozila s pripadajočo opremo po naročilu občinskega predstojnika.

IV. Vojne dajatve.

Začetek dolžnosti vojnih dajatev se je razglasil v državnem zakoniku. Vsem zahtevam, ki se stavijo na podlagi zakona o vojnih dajatvah z dne 26. decembra 1912, drž. zak. št. 236, je ustreči.

Neizpolnjevanje teh ukazov se po obstoječih zakonih strogo kaznuje.

× × ×

OBOROŽENJE RUSIJE IN NEMČIJE.
(Uradno poročilo.)

Berolin, 30. julija. (Kor. ur.) Nemški poslanik v Peterburgu je danes poročal, da je ukazana splošna mobilizacija ruske armade in mornarice.

Cesar Viljem je nato odredil stanje grozeče vojne nevarnosti.

Nemški cesar se je preselil danes v Berlin.

ODGOVOR CESARJA VILJEMA NA MOBILIZACIJO RUSIJE.

Berolin, 31. julija. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Stanje grozeče vojne nevarnosti veleva, da se ukrenejo vse vojaške odredbe ob meji in za obrambo železniških prog, omejitve poštne in brzojavne prometa v korist vojaške potrebe. Nadaljnje posledice so, da se proglasi vojno stanje, v Prusiji pa oblegovano stanje in se prepove objavljati poročila o premikanju čet in o obrambnih sredstvih.

PREPOVED IZVOZA IZ NEMČIJE.

Berolin, 31. julija. (Kor. urad.) Nemški zvezni svet je danes pritrdil, da se izdajo tri cesarske odredbe, ki prepoovedujejo izvoz živil, klaje in krme, živali in živalskih izdelkov, voz: t. j. motorji, motorna kolesa in njih deli, petrolej, premog, smola in olje, ki se iz nje izdelujejo. Odredbe se takoj uveljavijo.

IZ HAMBURGA NE ODPLOVEJO PARNIKI.

Hamburg, 31. julija. (Koresp. urad.) Z ozirom na političen položaj so odgodili odplovitev parnika Imperator.

RUSIJA ZAPIRA SVOJA PRISTANIŠČA.

Dunaj, 31. julija. (C. kr. kor. ur.) Rusija je zaprla pristanišče Sevastopol za vse tuje ladje.

O NAŠI MOBILIZACIJI.

Dunaj, 31. julija. (Kor. urad.) »Fremdenblatt« piše povodom splošne mobilizacije sledeče: Monarhija mobilizira zato, da se brani, ker želi miru. Pri tem pa se ne da voditi od kakih osvajačnih ali pa slavohlepnih namenov. Avstrija se vojskuje, da bo živila v miru in prinesla mir velikemu delu Evrope. Pri tem je ne vodijo osvajačni, agresivni nameni. Monarhija vodi vojsko proti četi zarotnikov, ki drži Srbijo v svojih krempljih. Če se Rusija sedaj obnaša, kakor bi bila Srbija njen vazal in se čuti prizadeto, se mora temu nasproti pripomniti, da je Srbija neodvisna država. S svojo mobilizacijo napravlja Rusija veliko breme sebi, svetu in nam. Avstrijsko prebivalstvo bo znalo tudi to breme prenesti z ono velikodušnostjo, s katero jo je prenašalo doslej.

Budimpešta. (Kor. ur.) Razglas splošne mobilizacije je spravil ljudi v veliko navdušenje. Po ulicah so se vršile velike manifestacije, zlasti pred palačo nadvojvode Jožefa.

RUSKA MOBILIZACIJA VZROK SPLOŠNE MOBILIZACIJE V AVSTRO-OGRSKI.

Dunaj, 31. julija. Jutrišnja »Wiener Zeitung« priobči naslednjo objavo: Glasom uradnega naznanila z dne 31. julija t. l. je Njegovo c. in kr. apostolsko veličanstvo Najvišje blagovolilo zapovedati splošno mobilizacijo armade, vojne mornarice in obeh deželnih bramb, kakor tudi napoved in vpoklic črne vojske. Povod tej odredbi je, ker je Rusija odredila mobilizacijo. Ta naredba Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva ne vsebuje kakršnekoli tendence, marveč gre le za previdnostno pripravo v svrhu neizogibnega varstva monarhije.

PRVI BOJI NA SAVSKEM MOSTU.

Sijajen nastop naših čet. Dunaj, 31. julija. »N. Fr. Pr.« priobčuje od svojega zemunskega poročevalca naslednje uradno dovoljeno poročilo (brzojavka je došla brez datuma): V Zemunu so vse luči ugasnjene. Belgrad sam je brez luči, ki so se sicer tako prijazno svetlikale

na tostran. Ob bregu stoji mnogo ljudi, odrasli otroci, ki tiho šepetajo in čakajo na dohod monitorjev. Malo prej je divjal še ljut boj. Že zgodaj popoldne so imele naše težke baterije artiljerijski dvoboj s srbskimi baterijami, ki so stale pri Banici, 5 km južno od Belgrada. Deset minut pred 8. uro zvečer se je začelo pri mostu čez Savo ravno v trenutku, ko so se naše predstraže menjale, ljuto streljanje iz pušk. En avstrijski aeroplan, ki je dospel iz Novega Sada, je preletel srbske pozicije in jih razsvetljeval. Krožil je visoko nad sovražnikom in dajal našim topovom smer in cilj za njihov ogenj. Ob tem času so posegle vmes tudi naše havbice. Njihovi, z občudovanja vredno preciznostjo oddani strelji so sovražno artiljerijo kmalu prisilili k molku. Polagoma je bojni kum potihnil. Sedaj sedimo na motno razsvetljenem kolodvoru in čakamo na stvari, ki imajo priti. Neki štabni zdravnik mi je povedal, da so Srbi prekršili geniško konvencijo, ker so streljali na voz, ki je pod varstvom Rdečega križa po železniškem tiru peljal ranjence na kolodvor. Proti 11. uri ponoči so začeli delovati monitorji s svojimi reflektorji. Dolgo je ostalo tiho na monitorjih. Končno je iz enega topa zagrmel strel. Natančno se je videlo, kako je granata udarila ob vznožje Kalimegdana, visoke postojanke ob donavsko-savskem kotu na severnem robu Belgrada. Sledil je drugi in tretji strel. Ob Savi nameščeni monitorji so svetili globoko notri do mostu. Ondi je naenkrat opaziti živahno gibanje. Sovražnikove čete se bližajo železniškemu mostu. Takoj otvorijo naše rečne ladje in zadaj postavljene strojne puške brzo streljanje ter pošiljajo svoje smrtonosne krogle v sovražnikov oddelek, ki nudi, presenečen po svetlobi reflektorjev, ugodne cilje. Kratke čase poizkušajo Srbi postaviti se na savskem bregu in odgovarjati na naš ogenj, toda naše strojne puške delajo velike vrzeli v njihove vrste, tako da končno, ko začno proti mostu učinkovati tudi havbice, beže zapuste svoje postojanke. Srbske izgube so težke. Srbi beže, puščajo za sabo številne mrtvece in ranjence. Boj na mostu, ki je bil ravnotako težak kakor kratak, je potihnil. Luči na monitorjih pogasnejo. Čez malo časa se zopet zablika. Monitorji preiskujejo sovražni breg. A zdi se, da imajo Srbi s prvo lekcijo dovolj. Obnašanje naših čet je nad vso hvalo vzvišeno. Nad 24 ur so stale v ognju, in vse prizadevanje Srbov, da bi se polastili mostu, je izpodletelo ob njihovi vrlosti in budnosti. Prav posebno se je odlikovala mala posadka v finančni stražnici Burna ob malem Vojnem otoku, ki leži ravno nasproti belgrajskemu nabrežju in je vsled povodnji odrezana od ogrskega brega. Posadka je morala prestati glavni napad sovražnih čet, ki so se nahajale na ladjah ob nabrežju. Ko so jih ob nastopivši temi izmenjali z drugimi možmi, so vrli vojniki korakali v svoja prenočišča kakor bi šli z vežbališča. Proti pol eni uri ponoči se je na savskem mostu vnel nov boj, v katerega so takoj energično posegle naše havbice, ki so vrgle 11 šrapnelov proti srbskim četam. Monitorji, stoječi v bližini velikega Vojnega otoka, so obstreljevali topčiderski park na jugozapadni strani Belgrada. Ob pol 2. ponoči se je iz finančne stražnice Burna oglasilo ljuto streljanje iz pušk, ki je čez pet minut zopet utihnilo. Ob 11. uri se je vrnila v Zemun stotinja, ki je bila kot predstraža na zemunskem mostu daleč spredaj in je stala celih 24 ur neprestano v ognju. Pred vojašnico je čakal na stotnjo polkovnik-brigadir in sprejel junaške vojske, ki so kot prva četa armade prejeli ognjeni krst, s kratkim ognjevitim nagovorom.

BOMBARDIRANJE BELGRADA.

Reka. Tukajšnji listi priobčujejo: Minister ogrskega domobranstva Harai dementira vest, da bi bil Belgrad že v avstrijskih rokah. Belgrad so bombardirali trije avstrijski monitorji na strani med Zemunom in Pančevom. Naša čete še vedno stoje na levi obali Donave in Save. Monitorji so z reflektorji razsvetljevali mesto. Belgrajska smodnišnica je eksplodirala s strašnim pokom. Nekatero ulice v Belgradu gore. Ulica Kneza Mihajla je vsa v plamenu.

NEUTRJNI BELGRAJSKI MESTNI DELI SE NISO OBSTRELJAVALI.

Dunaj, 31. julija. (Uradno poročilo.) Včerašnje poročilo o nastopu artiljerije in boj prednjih straž pri Belgradu je del časopisa pomotoma tako razlagal, da je šlo za bombardement odprtega mesta. Samoposebi umevno se z našimi splošno priznana določila mednarodnega prava prevestno vpoštevajo, kakor da bi bila naša artiljerija zakrivila tako kršitev mednarodnega prava. Streljalo se je zgolj na tiste vojaške čete, ki so se borile in streljale iz hiš. Na bojišču se ni sicer danes nič posebnega zgodilo.

SRBI PRIZNAVAJO PORAZE.

Dunaj, 31. julija. (C. kr. kor. ur.) Srbski korespondenčni urad priznava uspehe avstrijskih čet na Donavi.

JUNAŠTVO SLOVANSKIH AVSTRIJSKIH VOJAKOV.

Dva mejna lovca preplavalata Drino in porušila sovražnikove telefonske žice. Dunaj. (Uradno poročilo.) Mejna lovca Jožef Hlusek in Ivan Sin iz Šumberka sta včeraj preplavalata med sovražnikovim ognjem srednjo Drino, ki je zelo narasla in sta razdrila srbsko telefonsko žico, junaško dejanje, ki zasluži, da se zabeleži v povestnici naše armade.

POZIV K MOLITVI.

Topovi grmijo in smrtonosno se vsipajo kakor toča svinčenke in krogle na glave sovražnikov, a tudi na naše hrbre vojsake. Ali vsi čutimo z njimi in smo v duhu pri njih, pri naših hrabrih vojakih! Bog jih čuvaj in blagoslovi v pravičnem boju!

Molimo zanje. Časi so resni. In dasi smo ponosni na to, da so naši dragi odšli na boj in so Slovenci in Hrvati polnoštevilno zastopani v vojski za mir, za čast in boljše bodočnost domovine in naše Avstrije, vendar se mnogim stiska srce pri vprašanju, kaj bo z njimi, ki so odšli na boj.

Molimo zanje! Sedaj je čas, prečastiti gospodje dušni pastirji, da zbirate dan za dnevom ljudstvo v cerkvi, da molijo za naše hrbre vojsake in darujejo sveto obhajilo zanje. Bog, Gospod vojskinih trum, bo njihovo molitev sprejemal in uslišal. Sedaj je čas, da se zopet vsi člani vsake družine zbirajo pred sliko Matere božje doma in molijo rožni venec za druge, ki so odšli v pravični boj.

Tako, predragi! Vaši pred sovražnikom kot hrabri branitelji domovine; Vi pa molite zanje!

KAKO JE BIL SV. OČE OBVEŠČEN O NAPOVEDI VOJNE.

Iz Rima poročajo, da je dobil sveti oče od svojega nuncija na Dunaju, msgr. Scapinellija to-le kratko obvestilo o napovedbi vojne: »Janus patet.« (Janus odkrit.) To so v Rimu razumeli in tako se je obšla dunajska cenzura, ki ne dopušča šifriranih brzojavk.

KAJ SMEMO ZAHTEVATI OD SRBIJE.

Budimpešta, 30. julija. V sedanjem trenutku, ko se menjajo šele prvi strelji med Avstro-Ogrsko in Srbijo, je težko še govoriti o mirovnih pogojih. Cisto teoretično lahko Avstrija zahteva, da se rešijo med drugimi sledeča tekoča vprašanja:

1. Sprejme naj še nota s 23. julija v celoti in v podrobnostih, ki se od naše strani še določijo.
2. Trgovinska pogodba.
3. Orientske železnice.
4. Znižanje izključno za napadalne namene izpopolnjene armade.
5. Vojna odškodnina, dokler se pa ta ne plača, ostanejo c. in kr. čete v Srbiji.
6. Trajno se odpove Srbija združitvi s Črnogoro.

Samoposebi je umljivo, da se tem pogojem pridružijo še drugi, v kolikor bodo večje žrtve na blagu in krvi po operacijah povzročene.

BULGARSKI GENERAL SAVOV O POLOŽAJU.

Budimpešta. »Pester Lloyd« poročajo iz Sofije: General Savov se je glede avstro-ogrškega konflikta izjavil, da je veliko nade, da bo vojna časovno in krajevno omejena na ti dve državi in da zato Bulgarija najbrž ne bo prišla v položaj mobilizirati. Francija vojaško še ni pripravljena in zato tudi Rusija Srbije ne bo branila z orožjem. Prišlo bo končno do evropske konference, ki bo potem lahko uredila tudi vsa ostala še izza bukeškega miru vseča balkanska vprašanja: macedonsko, albansko in morda tudi grško-turško. Izpremembam bukeškega miru bi se danes gotovo tudi Rumunija ne protivila, ako se ji pusti, kar je tedaj dobila. Za Srbijo pa je partija vsekako končno izgubljena.

V SRBIJI ZMEŠNJAVA.

Dunaj, 31. julija. »Vossische Zeitung« poroča iz Belgrada. V celi Srbiji je proglašeno vojno stanje. Pasičevo poročilo v ministrskem svetu o trenutnem položaju je napravilo resigniran vtis. Prosil je deželo, naj zaupa v armado. Med kmečkim ljudstvom vlada velikanska panika. Vse je vznemirjeno in razburjeno.

KOSOVSKI ALBANSKI VPADAJO V SRBIJO.

Drač. Kakih sto Albancev iz Ljume, Kosovega in Dibre se je pod vodstvom Ise Boljetinca odločilo vpasti v srbsko ozemlje in dvigniti prebivalstvo k vstaji. Pravijo, da bodo zbrali do 3000 mož. Knez Viljem in ministri so z veseljem pozdravili ta načrt.

NEZANESLJIVE ČETE V SRBSKI VOJSKI.

Srbi so svoje izgube v obeh balkanskih vojskah nadomestili s tem, da so v

svojo vojsko uvrstili može in mladeniče iz novoosvojenih pokrajin. A med temi novimi srbskimi vojski je velika večina (skoraj štiri petine) nesrbskih narodnosti, ki so Srbom in Srbiji skrajno sovražne. Bulgarski Macedonci v srbski vojski so bili toliko pogumni, da so svoje bulgarsko domoljubje očitno kazali ter so se mnogi celo branili priseči. Lahko se reče, da je v sedanji srbski vojski do 50.000 nezanesljivih, Srbiji sovražnega moštva. To moštvo komaj čaka prilike, da bi moglo dezertirati ali pa Srbom pripraviti še druge neprijetnosti.

NARODNOSTNE RAZMERE V SRBIJI.

Do balkanske vojske je bila Srbija narodnostno in versko popolnoma enotna država. Srbski Rumuni (okoli 200 tisoč) so se že skoraj popolnoma asimilirali Srbom ter niso nikoli imeli separatističnih teženj. Ta enotnost je dajala enotnega duha srbski armadi ter tvorila varen temelj za velesrbske težnje. Popolnoma drugače je v novi Srbiji. Srbija si je pridobila okoli poldrug milijon novih državljanov, a med temi je komaj dobra petina (okoli 300 tisoč) Srbov, ostali so pa Bulgari, Albanci, Turki itd. Vse te narodnosti so hoteli Srbi kar naglo in s kruto silo posrbiti, a prav to je vzbudilo skrajno nezadovoljnost in sovražnost. Srbska narodnost je v Macedoniji tako slabo zastopana, da se srbski znančaj Macedonije le umetno vzdržuje po srbskem vojaštvu in pa četaški »Narodni Obratnik«. Sedaj bo pa vojaštvo moralo odrediti proti Avstriji in Macedonci bodo gotovo izkušali sedanji položaj izrabiti.

SRBSKO-BULGARSKA ZVEZA.

Srbsko-bulgarska zveza je imela odločno protiaustrijsko smer. S pomočjo te zveze so hoteli Srbi vse svoje rojake združiti v mogočno Veliko Srbijo. Bolgarija se je morala izrecno zavezati, da bo Srbijo v vojski proti Avstriji podpirala. Ravno ta stran srbsko-bulgarske zveze je bila Rusiji posebno simpatična. Toda srbsko-bulgarska zveza je najprej nastopila proti Turčiji ter vsled izredne bulgarske hrabrosti dosegla nepričakovane uspehe. Ravno nepričakovani uspehi so pa bili tudi vzrok naglega razpada te zveze. Srbi so za varnim hrbtom bolg. armade zasedli bulgarsko Makedonijo, sklenili zvezo z Grki ter skupno s temi najbesnejšimi sovražniki Slovanov prav po barbarsko s skrajno krutostjo zatirali vse sledove petdesetletnega bulgarskega kulturnega dela v Makedoniji.

Srbi so bili od svojih lahkkih zmag tako zaslepljeni, da so trdovratno delali za razpad srbsko-bulgarske pogodbe ter vse storili, da bi razvneli kar največje sovrašstvo med Grki in Bolgari. S tem so si pa nakopali za svojim hrbtom nevarnega sovražnika, ker je gotovo, da Bolgari ne bodo prej mirovali, dokler se ne bodo maščevali nad Srbi; Bolgari čakajo le ugodnega trenutka, da udarijo. V srbski Makedoniji je nad pol milijona Bolgarov; v Bolgariji sami je veliko tisoč Makedoncev, ki komaj čakajo, da bi se mogli kot četaši vrniti v Makedonijo ter Srbom razvneti požar za hrbtom. Posebno usodno bo za Srbe, če se četašem posreči pretrgati železniško zvezo med Skopljem in Solunom; s tem bodo Srbi popolnoma odtrgani od svetovnega prometa in njih usoda bo tem preje zapečatenata.

Tako so si Srbi s svojo verolomnostjo in blazno predrznostjo nakopali zakletega sovražnika, a prijateljev si niso pridobili. Grki ne bodo nikoli odkriti prijatelji Srbije in si najbrže na tihem še želijo ponižanja Srbije; da bi si tako lažje ohranili Solun. Grkom je sploh Srbija bolj nevarna kakor Avstrija. Rumuni se pa ne bodo dali radi zapeljati v vojsko, ker se bojijo za lep košček zemlje, ki so ga tako »viteško« in »junaško« odgriznili Bolgariji.

ARETACIJE SRBSKIH ČASTNIKOV.

Kopališče Hall, 31. julija. Včeraj so tu prijeli dva srbska častnika in ju odvedli v Steyr, kjer sta v artiljerijski vojašnici internirana.

ARHIV BELGRAJSKEGA RUSKEGA POSLANIŠTVA V SOFIJI.

Sofija, 30. julija. »Jutro« poroča, da so prepeljali arhiv belgrajskega ruskega poslanstva v Sofijo in ga spravili v ruskem poslanstvu.

TURSKO TORPEDNO BRODOVJE VADI.

Carigrad, 31. julija. (Kor. ur.) Turško torpedno brodogradništvo pod poveljstvom admirala Limpos paše na velike vaje v Arhipelu.

ZA SVETOVNI MIR.

Pariz. Bivši minister za zunanje zadeve, Zanotaux, je napisal »Figaro« članek, v katerem izjavja, da ta lekcija, ki jo dobi Srbija, še vedno ustvarja tla, na katerih se da od poštenih posredovalcev vzdržati svetovni mir.

KAKO SODI ANGLEŠKA JAVNOST.

London, 31. julija. (Koresp. urad.) »Daily Chronicle« pozdravlja, ker ni v Angliji nobenega protinemškega razpoloženja.

»Morning post« sodi, da zahteva narodni instinkt, da stoji Anglija ob strani Francije.

»Daily Telegraph« piše: Končno smo dolžni trojnemu sporazumu lojalnost in zvestobo. Nameravamo svojo dolžnost izpolniti. Dokler pa zadnja kriza ne izbruhne, je še prostora dovolj, da Anglija posreduje!

»Times« pišejo: Če Nemčija in Francija mobilizirata, je Anglija dolžna takoj ukreniti priprave in prijatelja podpirati, če bi bila neupravičeno napadena.

»Daily News« naglašajo: Načela in koristi nam narekujejo le en kurz, da namreč obvarujemo popolno nevtralnost, če dovede obžalovanja vredni spor, pri katerem Anglija ni udeležena, do vojske med velikimi velesilami na kontingentu.

ČRNOGORSKO MOBILIZACIJSKO POVELJE.

Dunaj. Črnogorsko mobilizacijsko povelje se glasi tako-le: Na podlagi člena 212. zakona o ustroju vojske in z ozirom na splošno stanje in na gomilavanje vojske od strani sosedne avstro-ogrške monarhije ob naši meji, odredjam mobilizacijo celokupne svoje hrabre vojske. Cetinje 15. (po starem!) julija 1914. Nikola s. r.

NIZOZEMSKA MOBILIZIRA.

Haag. (Kor. ur.) Kraljica je izdala oklic, ki naglašja, da obstoja za Nizozemsko vojna nevarnost. Vpoklicali so drugo zbornico.

Haag. (Koresp. urad. Uradno poročilo.) Nizozemska kraljica Viljemina je danes odredila na Nizozemskem splošno mobilizacijo.

ŠPANSKA OSTANE NAJSTROŽJE NEUTRALNA.

Madrid, 30. julija. (Koresp. urad.) Poluradna »Epoca« piše: Vlada izjavlja, da ostane Španija ob kakem mednarodnem konfliktu najstrožje nevtralna in da so vse vesti, ki se drugače glase, brez podlage.

TURŠKA TORPEDNA FLOTILA ODPLUJE V ARHIPEL.

Carigrad, 31. julija. Glasom listov bo turško torpedno brodogradništvo pod poveljstvom admirala Limpos paše odplulo na visokomorske vaje v Arhipel.

LAŠKI LISTI O AVSTRIJI.

Rim, 31. julija. Vsi jutranji listi pišejo o vojnem sporu med Avstrijo in Srbijo in zavračajo odločno francoske tendence govorice o namenih vojne. Popolo Romano, Tribuna, Giornale di Italia, Corriere della Serra hvalijo v navdušenih besedah izborna razpoloženja in zvestobo avstrijskih čet. Zraven dostavljajo, da se je v zadnjih dneh prijateljstvo med Avstrijo in Italijo poglobilo. Italija bo v vseh slučajih storila zavezniško dolžnost z veselimi srcem.

BOLGARIJA OSTANE STROGO NEUTRALNA.

Sofija. (Kor. urad.) »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: Bolgarska vlada je naročila svojim zastopnikom v inozemstvu, da naj ponove izjavo, ki jo je podal že ministrski predsednik načelnikom diplomatskih poslanikov v Sofiji, da ostane Bolgarija v vojski med Avstro-Ogrsko in Srbijo najstrožje nevtralna.

SRBSKI IN RUSKI KONZULAT V TRSTU.

Oba konzulata sta močno zastražena zato, da ne pride pred palačama do kakih eventualnih demonstracij. Policija v Trstu ima neprenehoma službo, ker so vpoklicali mnogo policajev v službo. Ljudje v Trstu so splošno mirni in se ubogljivo obnašajo.

KAJ PRAVI PARIZ.

Dunaj, 31. julija. (C. kr. kor. ur.) V Parizu vlada velika potrtost in pesimizem. Francija pravi, da so uprte te dni oči vseh v Berlin. Ni nobeno pretiravanje, če se trdi, da so vsi sloji edini v tem, da je edini mož, ki more še mir rešiti, cesar Viljem.

Pariz, 31. julija. (Koresp. urad.) Bivši zunanji minister Pichon piše v »Petit Journal«: Zeleti moramo, da se razgovori nadaljujejo. Če se takoj ne doseže sporazum, naj se stik med velesilami nadaljuje in naj jih razdražilne stvari ne ločijo. Vse velesile morajo ukreniti varnostne odredbe, kar ni najmanjša nevarnost sedanjega položaja. Da se ta nevarnost premaga, morajo nuditi tla razgovori v Londonu.

Dunaj 31. julija. Iz zanesljivega vira se je zvedelo, da doslej še ni bila odredjena mobilizacija rancoske armade. Pač pa bodo glasom »Nationalzeitung« nočoj koncentrirane na vzhodni meji vse brambne čete, vsega skupaj 280.000 mož. Vsi polki, ki so se nahajali na vežbališčih, so se vrnili v svoje garnizije. Na

vse oblasti so se razposlale brzjavke, da vse potrebno ukrenejo za slučaj, ako bi dogodki zahtevali mobilizacijo. V vzhodnih departementih so vojaške oblasti rekvirirale veliko število konj. Vsi trdnjavski poveljniki v mejnih utrdbah so dobili povelje, da svoja mesta postavijo v popolno vojno pripravljenost.

Pariz. Vlada je baje sklenila, da za sedaj ne stori nobenih vidnih varnostnih korakov v vojskem oziru; toda mnogo varnostnih odredb se je v resnici uradnim potom že izvršilo.

Parlament se ne skliče, čeprav to socialisti zahtevajo. Vlada bo, če bo potrebno, izdala razglas, v katerem prebivalstvu naznani svoje stališče v sedanjem položaju. Če se položaj poostri, bo se moral seveda sklicati tudi parlament. Ni dvoma, da se predsednik republike Poincaré sam bavi z zunanjo politiko, čeprav prepušča oficialna pogajanja zunanjemu ministru Vivianiju. Načelnik glavnega štaba Joffre je baje 30. julija zvečer izjavil, da se bo mobilizacija francoske vojske in mornarice lahko izvršila v že naprej določenem roku. V tem slučaju bo treba 3 do 4 milijone frankov samo za preskrbo z živili in drugimi potrebščinami. Ko se je zdela ob času konference v Algerisaru vojna z Nemčijo neizogibna, so Francozi rabili za zadnje priprave 280 milijonov izrednih stroškov. Posamezni glasovi zahtevajo, da se v teh resnih časih francoska vlada spremeni in da se sestavi nova vlada iz vplivnih članov parlamenta obeh velikih strank. Vlado skrbe nemiri, ne toliko v Parizu, kjer policija postopa z vso strogostjo, boji se pa sabotaže na železnicah. Vsled tega neprestano pošilja ojačenja zlasti na proge, ki bi v resnem slučaju vtegnile priti v poštev za vojni promet.

ZVESTOBA DO ZAVEZNIKOV. — ZA SVOBODO V TREH MORJIH.

Rim, 29. julija. »Tribuna« piše: Danes zahtevajo italijanske koristi, da se Italija pošteno in v celoti drži trozvezne pogodbe, podpirajoč kolikor je mogoče zaveznika, da se moreta uspešno braniti pred napadi in zahrbtnostmi. Njuna moč in sila je del moči in sile Italije in Evrope. Že dolgo let je moč in sila treh zaveznih monarhij, postavljenih v službo miru, veljala prepričenju vojne ali vsaj njeni omejitvi v čim ožje meje. Italija ne more nikoli pozabiti, da ima življenjske interese v Adriji in Jonskem morju, še večje pa v Tirenskem morju. Italija je odločena vse te interese braniti proti vsakemu možnemu napadalnemu prizadevanju, braniti z vso energijo onega, ki se bori »pro ariset focis«, kajti svoboda treh morij zahteva izključenje vsakega nadvladja katerega koli drugega naroda nad katerikoli izmed njih ter je bistven pogoj italijanske politične neodvisnosti in gospodarskega razvoja. Italija, ki predvsem želi miru, ne more imeti nobenega izzivalnega namena in noče groziti. Toda nobena slabost in nobena bojazen je ne moreta oslabiliti v brambi njenih pravic in povzročiti, da bi trpela kako kršenje svojih koristi. To je politika, končuje »Tribuna«, ki jo bo vedno podpirala in ki ji mora slediti oni, ki v tako težkih časih nosi odgovornost za vodstvo vlade; to je čista, odločna in obenem poštena politika.

VOJNO STANJE V PRUSIJI.

Berolin, 1. avgusta. (Kor. ur.) Včeraj popoldne je nemški nadporočnik z oddelkom vojakov v Berlinu naznanil prebivalstvu, da je v Berlinu in v provinci Brandenburg razglašeno vojno stanje.

PRIHOD NEMŠKEGA CESARJA V BEROLIN.

Berolin, 1. avgusta. (Kor. ur.) Včeraj popoldne se je pripeljal v Berlin ob 3. uri cesar Viljem s cesarico. Na trgu »Uner den Linden« se je nabrala velikanska množica ljudstva. Ko je dospel cesarski avtomobil s cesarjem in s cesarico, je množica prodrla kordon, napravljen iz verig in cesarja nepopisno pozdravljala, tako da ni mogel avtomobil več časa nikamor. Velikanske ovacije so se prirejale tudi princema Adalbertu in Oskarju. Ovacije so se ponavljale popoldne pred cesarskim gradom.

RUSKA ŠPIJONAŽNA CENTRALA.

Dunaj. Rusko špijonažno centralo proti Avstriji so odkrili v Kristijaniji.

ZADNJI UP ŠE NI SPLAVLJAO VOJDI.

»Piccolo della sera« z dne 31. t. m. poroča iz Rima, da se je angleški zunanji minister sir Grey osebnostno obrnil do cesarja Viljema, da posreduje med Avstro-Ogrsko in Rusijo.

RAZGLAS.

Kdor naznani ali izsledi poškodovatelja brzjavnih, oziroma telefonskih prog, dobi po izvršeni obsodbi storilca nagrado 400 kron.

C. kr. poštino in brzjavno ravnanje.

Dnevne novice.

+ Z ozirom na važni položaj izide »Slovenec« tudi jutri v nedeljo. »Slovenec« izide jutri točno ob pol 5. uri popoldne.

+ Naše zvesto ljudstvo. Iz Tržiča nam poročajo: Veliko se moli te dni za zmago Avstrije nad sovražniki. Vsako jutro jih v ta namen pristopi par stotin k sv. obhajilu. Zvečer med osmo in deveto uro pa se zbere polna cerkev ljudstva, ki moli glasno rožne vence in litanije za cesarja, domovino in hrabre naše vojake, da se vrnejo nepoškodovani in zmagoslavni z bojišča. Več deklet in žen se je priglasilo za postrežbo bolnikov. Imena pri-glašenih so se poslala Krščansko socialni zvezi v Ljubljano. Slična poročila prihajajo tudi iz drugih krajev dežele. Zvečer se zbira ljudstvo v cerkvah k molitvi.

+ Krasna beseda v težkem času. Narodni borilec, osiveli profesor J. V. Perić, državni poslanec v dunajskem parlamentu, napisal je v »Hrv. Kruni« z dne 25. t. m. krasen članek pod naslovom »Kaj naj se stori?« Krasna beseda je to pod vplivom groznega zločina z dne 28. junija. »O žalostnem dogodku se je mnogo pisalo in naštel, so se tudi različni vzroki, ali glavni vzrok se je pustil popolnoma pri miru. Vsi politični pojavi, mislim, niso bili zmožni, da izvrše tako grozni zločin.« tako pričenja pisatelj. Vzroke tem nesrečnim dogodkom, kakor je sarajevsko razbojništvo, najde profesor Perić najpoprej v popolnoma ponesrečeni šolski vzgoji. Svrha šole je, da se mladina vzgaja po krščanski morali. Prvi paragraf šolskega zakona se tako glasi: Današnja šola ne odgovarja tej nalogi, ko se morejo dogoditi taki zločini. Kakor odgoja ni verska, tako so tudi šolske knjige prepojene z enakim duhom, namreč berzverskim. Ker je tako, zato je današnji dijak čisto izgubljen za vero. Zato vidimo žalostno dejstvo, da so ubijalci, ako splošno govorimo, po večini dijaki. Da iz današnjega dijaštva prihajajo podli zločinci, mnogo pripomore tudi zloglasna žurnalistika, v kateri se blati in omalovažuje vse, kar je našim praočetom bilo sveto. V našem zakonu se nahaja paragraf, po katerem bi se morali kaznovati psovači Boga in uničevalci moralnega življenja. Kadar se izpremeni naša šola v duhu vere in moralnega življenja, potem bo odveč vsako uniformiranje srednješolskega dijaštva. Samo šola, v kateri vlada Kristus, obranila nas bode pred gnjilim človeškim društvom in zločinom. »Prava vzgoja naslanja se na vero, vse drugo je praznost, ki vodi k divjaštvu. Da pa je ta vzgoja v resnici religiozna in moralna, potrebno je najpoprej, da so učitelji religiozni in moralni, da to, kar uče, tudi v sebi in na sebi občutijo. Torej križ v šolo! Z njim, in samo z njim, izbihi bomo mladini iz rok bedalo in samokres!« — S tem vzklikom končuje učeni pedagog in poslanec imotskega okraja. Bog daj, da zdravo krščansko načelo najde odziv in zavlada v srcih in pameti vzgojiteljev in učiteljev naše mladine!

+ Vsem onim gospem in gospodičnam ki so se oglašile pri S. K. S. Z. in so dale svoje moči na razpolago za sanitetno ili drugo službo v vojski, javljamo, da bodo dobile pismena obvestila, kadar se jih bo potrebovalo. Za sedaj je dovolj pomožnih sil na razpolago in pridejo oglašene gospe in gospodične eventuelno še le pozneje na vrsto.

+ Kult konfidentstva in velesrbstvo. »Dan« v Splitu zabeležuje: Nesramno pisanje srbskih listov v kraljestvu in pri nas presega že vse meje. Zagrebški »Srbobran« je pisal te dni pod naslovom: »Kult konfidentstva sledeče: »Pravaši in Radičevci, ravno tako tudi Šusteršičevi klerikanci na Hrvatskem, Bosni in Sloveniji z navdušenja vrednim zanosom sistematično, po načrtih delajo na to, kako bi cel narod izpremenili v eden sam konfidentski brig.« Na to nesramnost odgovarja »Dan«: Čemu bi se čudili! Saj smo slišali že slabše od teh ljudi, njihovih somišljenikov. Ako je to kult konfidentstva, kar pišemo v interesu hrvatskega in slovenskega naroda proti velesrbstvu, potem je to s stališča velesrbstva gotovo konfidentstvo. Mi hočemo vedno stati na straži, da uničimo velesrbsko izdajalstvo, pa naj se pokaže v katerikoli obliki.

+ Kako piše plemenita slovenska žena. Slovenska krščansko-socialna zveza je dobila naslednje pismo, ki jasno priča o razpoloženju med našim ljudstvom: Slavna Slov. kršč.-soc. zveza! Imam šest sinov, a žalibog se premladih za vojsko! Brezdelni pa ne moremo in nočemo gledati od daleč, kako se drugi žrtvujejo za nas. Prosim Vas torej v svojem in v imenu svojih dečkov in moža navodil, kako in s čim bi mogli, četudi ne z mečem, ampak karitativnim potom služiti mili do-

movini ter se tako postaviti v vrsto, srečno vrsto onih, ki smejo poslati svoje sinove nad brezčastnega sovražnika! Radevolje storimo za naše vrle junaške boritelje za domovino, kar je v naši moči, in zahvaljevaje se v naprej za prijaznost in pojasnilo, želimo vsi vsega blagoslova plemenitemu delu in slavnih zmag naši zastavi! — Z najodličnejšim spoštovanjem Jelica Demšar. — Gorenjavas nad Škofjo Loko.

+ Volitve v občinske in druge zastope na Kranjskem se odgodé in tudi tiste, za katere se je postopanje že začelo, se odpovedo do nadaljnje odredbe.

+ Deželni odbornik dr. Lampe 14 dni ne bo v uradu.

+ Izplačila za konje, ki so jih posestniki prodali erarju, se od davčnih uradov ne izplačujejo na nakaznice, ampak bodo vsi posestniki dobili kupne vsote potom poštne hranilnice. To se je moralo odrediti, ker so se pojavili spekulanti, ki so za nižje cene take nakaznice pokupovali, slepeč ljudi, da ne bodo dobili denarja.

+ Prošnja na vlado. Trgovci z moko prosijo vlado, naj s svojo odredbo pritisne tudi na veletržce z moko, oziroma na tovarnarje moke, da tudi oni morajo znižati cene, s katerimi so neopravičeno poskočili.

+ Ricciotti Garibaldi za Srbijo! Znani laški klativez Garibaldi je izdal v Italiji poziv, naj se laška mladina pridruži Srbiji.

— Delna odprava nedeljskega počitka. Iz poučenih krogov se poroča, da se v kratkem izda zasilna odredba radi začasne odprave nedeljskega počitka pri obrtnih podjetjih.

— Vojni duhovniki. Kolikor je doslej znano, so uvrščeni sledeči duhovniki ljubljanske škofije v službo vojnih kuratorov: Prof. dr. Fr. Kulovec iz Št. Vida, prof. dr. Ciril Ažman iz Novega mesta, stolni vikar Ivan Cegnar iz Ljubljane, kaplan Fr. Novak iz Hinj, kaplan Leopold Erzin iz Trebnjega, župni upravitelj Fr. Skvarča iz Plavnice na Kočevskem, župnik Fr. Stržaj iz Koprivnika. — Iz mariborske škofije: Prof. Jan. Ev. Kocipec za 26. polk deželne brambe, kaplan Škofič za 47. pešpolk, kaplan P. Žagar za vojaško bolnišnico v Mariboru; nadalje župnik Jemlič, župnik Iv. Lah, kaplan Ratej, kaplan Osterc, kaplan Cepuder.

— 19 milijonov za družine rezervistov. Takoj, ko se je razglasila mobilizacija, je vlada v smislu postave odredila vse potrebno glede odškodnine družinam pod orožje poklicanih rezervistov in nakazala v to svrhu 19 milijonov.

— Privatni promet na južni železnici omejen oziroma ustavljen. Uprava c. kr. južne železnice je izdala razglas, glasom katerega so do nadaljnjih odredb takoj ustavi ves obrat na njenih progah tako civilni kakor tovarni promet. Civilnoosebni in prtljažni promet se v noči od 5. na 6. avgusta, in sicer popolnoma popolnoma ustavi. Zopetno sprejemanje civilnih oseb, prtljage, brzovoznega in tovarnega blaga v svrhu prevoza kakor tudi možne izjeme teh določil se pravočasno naznani. Prevažanje potnikov v lokalnem prometu se omeji na posebej razglašene vlake in proge. Potna prtljaga se ne bo prevažala. Na vseh postajah južne železnice je dobiti obvestila ali in pod katerimi pogoji je izjemno dovoljen prevoz živil tudi v dobi, ko je splošen promet ustavljen.

— Splošen sklep šol na štajerskem. Štajerski deželni šolski svet je odredil, da se dvomesečne glavne počitnice po vseh ljudskih in meščanskih šolah, ki še niso zaključile poletnega tečaja, prično letos izjemoma 1. avgusta. Ta odredba je zelo pametna, ker bodo sedaj, ko so odrasli moški večinoma morali v vojake, lahko otroci pomagali pri poljskem delu.

— Pametne odredbe v Pulju. Včera smo poročali, da je v Pulju okrajni glavar v soglasju z mornarico izdal na podlagi lanskega decemberskega zakona odredbo, da mesarji, trgovci z živili in posebno z moko na smejo povišati cen, ker drugače se jim obrat takoj zapre. Dostavljamo, da oglas omenja, da se krivci zapro in da pridejo pred vojaško sodišče. Skladišča moke pri pekarnah stražijo vojaki.

— Vojska rodi čudne glasove. Iz Trsta poročajo: Po Trstu so se začeli širiti divjo naglico glasovi, da so našli v Narodnem Domu bombe, zato je policija Narodni Dom — zapečatila. Najdemo se ljudje, ki so celo videli pečate na ključavnicah —, seveda se vse smeje tem govoricam, a vendar take in podobne izmišljotine, ki jih še več kroži po mestu, razburjajo kri in mažejo Slovence, tako da je celo »Piccolo« čutil potrebo ožigosati to blazno zdivjanost in neumnost.

— Poroka. Poročil se je gosp. Franc Bevč, učitelj v Orehku, z gđ. Lucijo Mavri.

— **Ladjedelnica v Tržiču na Primorskem.** Iz Tržiča na Primorskem poročajo: Tukajšnja ladjedelnica bo zopet pričela z deli, če se priglasi dovolj delavcev vseh vrst, ki jih sprejema do 3. avgusta.

+ **Duhovniške izpremembe.** Prestavljeni so sledeči č. gg. kaplani: Mihael Barbič iz Dobrne v Ljutomer (kot II. kaplan); Mihael Kos iz Ljutomera v Dobrno; Franc Kren iz St. Ilja pri Turjaku k Mariji Snežni na Veliki; Anton Veranič od St. Petra pri Radgoni v Šmarje pri Jelšah (kot I. kaplan). Za provizorja sta imenovana kaplana Jožef Krajnc v Zetah in Anton Pučnik, dosedaj kaplan v Šmarju pri Jelšah, za župnijo Sv. Jurij na Pesnici. Nanovo nastavljeni so kot kaplani sledeči lanski novomašniki: Jakob Bohak v Sv. Peter pri Radgoni; Andrej Klobasa v Črešnjec pri Slov. Bistrici; Janko Slavič v Vojnik; Franc Stiglic v Šmarje pri Jelšah in Jožef Vrečko na Remšnik.

+ **Kanonik dr. Gregorec — zlato-mašnik.** Dne 29. t. m. se je obhajala v Novicerkvi pri Celju izvanredna svečanost. Mil. g. kanonik Leopold Gregorec, doktor bogoslovja, dekan novocerkovski, duhovni svetovalec, bivši profesor bogoslovja in državni poslanec ter urednik »Slovenskega Gospodarja« in »Südsteirische Post«, ud okrajnega šolskega sveta celjskega in načelnik krajnega šolskega sveta v Novicerkvi, je obhajal svojo zlato mašo. Duhovniki so mu pri tej priliki podarili krasen zlat kelih.

+ **Cerkvenoglasbeni tečaj za organiste,** ki bi se imeli vršiti od 3. do 7. avgusta v Ljubljani, se letos ne bo vršil. Preložen je na nedoločen čas. Na poznejši čas sta preložena tudi koradni tečaj za duhovnike in občni zbor Cecilijinega društva.

— **Izdajanje lista »Slovenski Branik«** je državna oblast ustavila.

— **Sankcioniran zakon za Goriško.** Dunaj, 30. junija. (»Wiener Zeitung«.) Cesar je podelil Najvišjo sankcijo zakonskemu načrtu, sklenjeno v deželni zboru goriško-gradiščanskem, in tičočemu se uravnave pravnega razmerja učnega osebja meščanskih in javnih ljudskih šol, kakor tudi glede pokritja potrebnih šolskega zaklada.

— **Izjemne določbe v pravnih zadevah.** Včerajšnja »Wiener Zeitung« razglasa cesarsko naredbo glede izjemnih določil pri postopanju v meščanskih pravnih zadevah, tičočih se vojaških oseb in njim enakih. Odredba ima namen varovati vpoklicance proti eksekuciji, vsled katere se jim odvzame posest premakljivih stvari ali uživanje plače.

— **Za preskrbo z mesom v vojnem času.** Graška mesarska zadruga je na svojem včerajšnjem zboru sprejela naslednji sklep: Da se prepreči neopravičeno zvišanje cen, naj c. kr. namestništvo v sporazumu s trgovsko in obrtno ter s sodelovanjem mesarske zadruge nastavi maksimalne cene, katerih prekoračenja naj se strogo kaznujejo. Nadalje naj se predloži namestništvu v svrhu zaježitve podražanja mesa naslednji predlogi: 1. Prevoz na železnicih naj se tako uredi, da se bo poleg normalno obratujočih vlakov za živino tudi na vsak osebni vlak pripel voz za prevoz živine. (Na Nemškem se je ta način preskrbovanja z mesom v kritičnih časih dobro obnesel.) V izjemnih slučajih naj se celo brzovlakom pripno vozovi za živino. 2. V vojnem stanju naj se zniža prevoznina za živino, odpravi ali zniža užitnina in pospešijo ogledi živine. 3. Uredi naj se predkupovanje, ki ga izvajajo eksporterji. Dalje naj se ustavi pobiranje tržnih in tehtničnih pristojbin. 4. Namestništvo ter trgovska in obrtna zbornica naj pošljeta vsak po enega zastopnika na graške tedenske živinske semnje, naj ondi natančno ugotovita nakupne cene in na podlagi teh naj se potem v sporazumu z zastopniki mesarske zadruge določijo cene za prodajo mesa v prodajnicah in na stojnicah za prihodnji teden. Končno naj pri nabavi živine sodeluje tudi mestna občina s primernimi odredbami.

— **Z bajonetom zaboden.** Iz Gradca poročajo graški listi: Včeraj je nek vojak pred neko gostilno zabodel svojega tovariša Gjurka Čerkela z bajonetom v desno stran prsi in mu ranil pljuča. Prepeljali so ga v garnizijsko bolnišnico.

— **Ganljiva navdušenost.** V Slivnici pri Mariboru sta se oglasili sestrji dveh bratov-vojakov, ena 21 let stara, druga 23 let, za prostovoljno službo pri postrežbi ranjenec. Istotam sta dva dečka, eden 9, drugi 10 let star, prišla k županu s pismeno prošnjo, naj se ju pusti k vojakom, da bosta opravljala, česar vojaki ne utegnejo: snajžila bosta črevlje, sablje in konje.

— **Pet kilogramov železnita** so dobili, kakor se govori, blizu železniškega mostu v Medvodah skritega. Dotičnega, ki ga je tja skril, dosedaj še niso izsledili.

— **Vohunstva sumljivega** so včeraj, v petek, aretirali v Naklem pri Kranju 23 let starega Čeha Emila Ježka. Aretiranec

govori mnogo jezikov in je hodil peš. Odan je bil okrajni sodnji v Kranju.

— **Aretacije v Istri.** V Kopru so zaprli kaznilniškega kurata, Zavatlala. Zaprli so še dva župnika v Istri. Oba sta zaprta na Gradu v Trstu.

— **Draginja v Trstu.** V zadnjem tednu so cene živil silno poskočile. Vzrok strah pred vojno in naglica, s katero se hoče ljudstvo v velikih množinah založiti. Več kot 4 kg moke — v nekaterih samo 2 kg — ni mogoče dobiti. Prepovedano je ves izvoz živil v prosti luk. Cene mesu so poskočile za 16 vin. pri kg, v nekaterih dnehi se boji jo podražanja mesa in posebno moke, ki je poskočila za 16 K za meterski stot. Kruh se je podražil za 8 vin. Posebno se je podražila zelenjava. Pod predsedstvom cesarskega namestnika princa Hohenloheja se je konstituirala komisija, ki ima urediti vprašanje preskrbe mesta z zadostnimi živili. Namestnik že menda danes proglasi maksimalni tarif za živila.

— **Obesil se je v Zagrebu** narednik zdravstvene čete Hošek. Nesrečnež je do 1 ure zjutraj delal v pisarni vojaške bolnice, potem je pa šel izvršiti samoumor.

— **Pravoslavni prestopajo h katoličanom.** Med pravoslavnimi v Zagrebu se je pojavila močna akcija za prestop v katoliško vero. Mnogi so že napravili tozadevne potrebne korake pri oblasteh. Med prvimi je javil svoj izstop iz pravoslavne vere Miloš Drobac.

— **Najdba trupel ostalih rudarjev, ki so pustili življenje v premogovniku pri Vremskem Britofu.** Naši čitatelji se spominjajo groznega dogodka: Dne 9. decembra je voda zalila premogovnik v Vremskem Britofu, a v premogovniku se je nahajalo 12 rudarjev, ki niso mogli več iz premogovnika in o katerih se ni vedelo, ali so še živi ali pa jih je voda zalila. Iz Trsta je šlo v Britof več delavcev tržaškega tehničnega zavoda z vsem potrebnim orodjem, kakor sesalkami in drugim. Po desetdnevnem trudu so slednjič rešili dva še živa rudarja; bila sta dva Rumunca: Diku in Pask. Zraven so našli mrtvega rudarja Ivana Suška. Glede ostalih devet se je vedelo, da so mrtvi, a njih trupel se ni moglo dobiti; šele pred enim mesecem so našli mrtva trupla, ki so pa bila razmerno še precej dobro ohranjena, tako da se jih je moglo celo spoznati; bili so Fran Šemrov, Ivan Gerbec in Matej Vavovec. Pred par dnevi so pa našli še ostalih šest trupel in tudi te so spoznali ter jim priredili pogreb.

— **Iz finančne službe.** Vpokojena sta v Gradcu višja davčna upravitelja Ivan Panocha in Ivan Maitzen.

— **Aretacije v Gorici.** Ni resnično, da bi bil aretiran dr. Tuma ali dr. Gabersček, pač pa sta bila aretirana dr. Puc in A. Gabersček. Aretiranih je še nekaj drugih oseb poleg že naznanjenih. Ni nam pa znano, če je aretiran g. nadučitelj Urbančič.

— **Umrl je pri Sv. Petru pri Mariboru** posestnik, krčmar in cerkveni ključar Mihael Mušič.

— **Od svinj razmesarjen in sneden.** 66letnega posestnika Jakoba Ulčnika v Zagorju pri Kozjem je našel njegov 11letni sin v hlevu mrtvega. Svinje so ga razmesarile in deloma požrle. Ulčnik je bolehal za srčno napako in ga je najbrž, ko je pokladal živini, zadela kap.

— **Nesreča v vojaškem vlaku.** Pretekli dni se je v Podnartu v vlaku po nesreči sprožil nekemu rezervistu samokres, čigar krogla mu je prebila obe nogi v kolenu. Vojaški zdravnik ki je bil takoj navzoč na mestu nesreče, je ponesrečenca obvezal in ga odposlal v garnizijsko bolnico.

— **Koliko bi veljala evropska vojna?**

— **Vsak dan 250 milijonov.** Profesor dr. Charles Richet, znani mirovni prijatelj in nositelj Noblove nagrade, je napravil, kakor poroča korespondenca »Armada in politika« iz vojaških krogov, sluteč, da bo srbsko vprašanje dalo povod zapletljajem med trojevo in tripelentento, zelo zanimiv račun, koliko bi namreč veljala evropska vojna. Ako baklja svetovne vojske vname Evropo, tedaj moramo računati, da v mednarodno vojno zapletene velesile lahko mobilizirajo nič manj kakor 20 milijonov vojakov, od katerih postavijo najmanj 10 milijonov na bojišče. Te velike cene čete zahtevajo z ozirom na transport, oboroževanje, municijo in preživljanje kakor tudi v oglede razdejanju mest in vasi dnevne izdatke, pred katerih številkami se človeku vrti v glavi. Profesor Richet je prišel na 216½ milijonov kron dnevnih izdatkov, katere dobiva iz naslednjega: Preživljanje čet (s pripombo, da se življenske cene takoj ne zvišajo) 50 milijonov kron, preživljanje konj 4 milijone kron, plače 17 milijonov kron, izplačilo delavcem v arsenalu in lukah pri 4 kronah na dan 4 milijone kron, mobilizacija 8 milijonov kron, transport življenskih potrebščin in orožja 16 milijonov kron, municija pešcev (10 patronskih kartonov za moža

na dan) 16 milijonov kron, municija artilerije (10 strelav za top na dan) 5 milijonov kron, municija brodogovne municije (2 strela za top na dan 1½ milijona kron, armadna oprava, razdeljena na 10 dni, 16 milijonov kron, zdravljenje (500.000 ranjenih ali obolenih) 2 milijona kron, vožnja brodogovja (6 ur vožnje na dan) 2 milijona, manjši dohodek davkov (25%) 40 milijonov kron in 35 milijonov kron za pomoč pri obubožanih, rekvizitih, škodi pri mestih, vaseh, mostovih itd. Pri tej sestavi ni upoštevano morebitno zvišanje cen ob izbruhu sovražnosti. Vzemimo, da se uniči v dobi 30 dni tretjina vojnega materiala v armadi in brodogovju, tedaj zapišemo še 20 do 30 milijonov kron dnevne izgube. Premajhna bi bila svota, ako proračunimo, da znaša izguba na evropskem ljudskem premoženju na dan mnogo višje kakor 250 milijonov.

— **Umrl je knez Vladimir Meščerski,** znani ruski publicist in politik.

† KARDINAL LUGARI.

Z Dunaja poročajo. Kardinal Lugari, ki je pred kratkim obolel, je danes popoldne umrl.

ZAENKRAT SE NE BO MORATORIJA V AVSTRO - OGRSKI.

Dunaj, 31. julija. Dunajska borzna zbornica je bila danes radi poslov z efekti odprta od 6. do 7. ure. Ob pol sedmih je generalni tajnik dr. pl. Zinsler prebral naslednjo izjavo bančnega konzorcija, ki je med tem imel posvetovalanje pri Giro- in Kassenvereinu: Banke izjavljajo, da se zavežejo za slučaj, ako bi se do 5. avgusta ne odredil moratorij, da bodo dale pošne zneske, ki jih jim bo Giro- in Kassenverein danes do 4. ure popoldne oddal, na razpolago v reportne svrhe.

OBRESTNA MERA.

Dunaj, 31. julija. (Kor. ur.) Avstro-ogrška banka je vzdignila obrestno mero od 5 na 6%.

FRANCOSKI SOCIALISTIČNI POSLANEC SORU USTRELJEN.

Pariz. (Kor. urad.) Včeraj zvečer so neki individui socialističnega poslanca Sore v neki kavarni napadli in nanj streljali. Poslanec je umrl.

Ljubljanske novice.

Ij **Sv. maša v Zvezdi.** Danes zjutraj ob 9. uri je imel na Kongresnem trgu 7. lovske bataljon sv. mašo. Poleg moštva in častnikov so bili navzoči še: deželni predsednik baron Schwarz FML Kraliček, deželni glavar dr. Šusteršič, podžupan dr. Triller in drugi dostojanstveniki. Bataljon je najprej nagovoril g. deželni glavar dr. Šusteršič. Vojaki! Najvišji gospod vas je poklical na brambo domovine. Vaši očetje so se nešteto krat odzvali temu klicu. Vračali so se nazaj ovenčani vedno s častjo in zmago. Vrnite se tudi vi. Čujte gore in bregovi, da sinovi slave smo. Nato je nagovoril še častnike, katere je pozdravil v imenu dežele in jim voščil, naj bi vodili čete naše dežele v boju proti sovražniku zmagoslavno. Po sv. maši je bila slovesna zaprisega. Najprej so prisegli častniki in šarži, nato celo moštvo v slovenskem jeziku. Za tem je blagoslovil vojaški kurat orožje z blagoslovljeno vodo, moštvo pa z Najsvetejšim. Ekselencija g. Kraliček je nagovoril vojake, jih spomnil, naj delajo čast svojim očetom pri Kustoci. Nato je zaorilo vojaštvo trikrat krepak hura cesarju. Ko je bataljon odkorakal, je navzoča množica na klic dr. Trillerja, viharo klicala Živio!

Ij **Glede drž. podpor ženam in rodbinam vpoklicanih vojakov** se je zglašati v Mestnem domu, I. nadstropje (g. ofic. Ivan Završan) od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ij **Prepovedano izobešanje vesti po uredniških izlogah.** Zagrebško redarstvo je uredništvom prepovedalo izlagati dole vesti v uredniških izlogah in na mestih pristopnih občinstvu. Tudi v Ljubljani je afiširanje brzojav za uredništva zvezano s tolikimi težavami, da se more to le redkokdaj izvršiti.

Ij **Privatni telefonski pogovori po Ljubljani** so sedaj ustavljeni. Kdor bi imel kaj govoriti z našim uredništvom, naj se torej osebno potruji v uredništvo.

Ij **Za svojce pod orožje vpoklicanih.** Kdor ne zna sam sestaviti vzorcev za podpore, naj se oglasi v pisarni Jugoslovanske Stokovne Zveze, Ljubljana, Ljudski Dom, I. nadstr. desno, kjer se bodo prošnje brezplačno vsak večer od 6. ure naprej delale. Ob nedeljah in praznikih v ta namen J. S. Z. uraduje dopoldne od 9. ure nadalje. Organizacije J. S. Z. izven Ljubljane se obveste, kako naj se obrazci za postavno podporo izpolnjujejo.

Ij **Usmiljenim srcem!** Župan je izdal oklic: Na magistrat prihajajo siro-

te, žene in matere, katerih očetje, možje ali sinovi so poklicani pod orožje. Živeti je treba, a v hišah ni koščka kruha; stanovanje se mora plačati, a oče, sin ali mož ni zapustil svojcem nobenega denarja. Podpora je torej nujna, — stradaljoči ne morejo čakati. Ker se izplačevanje državnih podpor nedvomno zakasni in ker nima mestni magistrat, ki itak iz ubožnega zaklada podpira ogromno število starih onemoglih in bolehnih revežev ter sirot, v navedeno svrhu nobenega fonda, prosim vse meščane in stanovnike ljubljanske, naj naklonijo zapuščenim sirotam, materam in ženam vpoklicanih vojakov milodare! Vsako, tudi najmanjšo vsoto, sprejme mestni magistrat z največjo hvaležnostjo. Milodari naj se blagovolijo posiljati na mestno blagajnico (magistrat). Pričakujemo, da magistrat poskrbi zato, da se sestavi za razdelitev od bor iz vseh strank, da bo tako omogočena pravilna informacija in točno poslovanje pri razdelitvah.

Ij **Služba božja za naše vojake.** Pri sv. Petru v Ljubljani bodo za časa vojske vsaki teden dvakrat, v torek in četrtek, zvečer ob 7. uri litanije z molitvami za naše vojake, ki so v vojski. Pričetek v torek 4. avgusta.

Ij **Slovesna zaprisega 17. pešpolka.** Na dvorišču mestne vojašnice je bila danes slovesna zaprisega domačega pešpolka št. 17. Navzoči so bili: za vlado grof Chorinski, za deželo dr. Pegan, za mesto župan dr. Tavčar. Vojake jna nagovoril polkovnik baron Spielfriet.

Ij **V Solnogradu** je župan naročil 50 vagonov kanadskega žita ter bo običina oddajala občinstvu moko kg po 50 vin. Nad 5 kg nihče ne bo skupno dobil. Občina bo prodajala tudi krompir, katerega je naročila pet vagonov itd. Občinski svet solnograški je radi aprovizacije mesta imel sejo ter je v ta namen dovolil 200.000 K.

Ij **Odlikovanje.** Stražmojster Ignacij Turk na deželnem orožniškem poveljstvu št. 12. v Ljubljani je dobil srebrni križec za dolgoletno zvesto službovanje.

Ij **Mestni pogrebni zavod v Ljubljani** je pričel poslovati z dnem 1. avgusta v Franciskanski ulici 8.

Ij **Nov odvetnik v Ljubljani.** Vpisani je v imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani g. dr. Franc Zupanc.

Ij **V Ljubljani stanujoči dijaki višjih razredov I. drž. gimn.** se nujno pozivljajo, da se javijo v zavodu.

Ij **Tečaj zavoda za pospeševanje obrti** so vsled vojske po večini prekinjeni in preloženi na poznejši čas.

Ij **Tečaj za krojačice v Ljubljani,** ki ga priredi zavod za pospeševanje obrti se bo vršil kljub nastale vojske ker se je zglašilo dovolj udeležencev. Tečaj se začne v sredo dne 5. avgusta ob 9. uri v učni sobi strokovne učiteljice Terezije Hubmayer, Ljubljana, Mestni trg št. 24, II. nadstr. Vse potrebščine preskrbi zavod.

Ij **Lastnikom browning - revolverjev.** Divizijsko poveljstvo se obrača do vseh, ki imajo browning-revolverje, z nujno prošnjo, da svoje orožje s patronami vred naznanijo divizijskemu poveljstvu v Ljubljani, Lingarjeva ulica št. 1, da jih eventualno odkupi.

Ij **Cirkus Charles** je došel v Ljubljano in se vrši prva predstava danes zvečer ob 8. uri. Podjetje obljubuje, da se bodo v maneži razvijale redkosti iz vseh delov sveta. Cirkus ima nad 350 eksotičnih živali, k temu konjski hlev z nad 150 konji.

JAPONSKA SE PRIPRAVLJA.

Tokio. Japonsko časopisje piše, da mora Japonska zadrego Rusije izrabit. Včeraj se je vršil japonski ministrski svet.

CERKVENI VESTNIK.

Duhovne vaje za č. gg. duhovnike pri oo. jezuitih v Ljubljani (Elizabetna cesta 9.) bodo meseca avgusta dvakrat. Zatele se bodo dne 3. in 17. avgusta ob 6 uri zvečer. Č. gg., ki se jih hočejo udeležiti, naj blagovoljno to prej naznanijo predstojništvu.

Stoleinica II. ustanovljenja družbe Jezusove (oo. jezuitov) se bo v kapelici sv. Jožefa (Elizabetna cesta 9.) obhajala takole: 1. Dne 4., 5. in 6. avgusta bo zjutraj ob 6 uri sv. maša z blagoslovom in litanijami presv. Srca Jezusovega; 2. dne 7. avgusta bo ob 6 uri slovesna sv. maša in Te Deum. Odpustki, ki jih je dovolil sv. oče Pij X. zate dni so: 1. Popolni odpustek dobi enkrat, kdor v teku štirih dni (4., 5., 6. ali 7. avgusta) prejme sv. zakramente obišče kako cerkev ali kapelo družbe Jezusove (v Ljubljani kapelico sv. Jožefa na Elizabetni cesti 9.) in tam molí po namenu sv. očeta. 2. Nepopolni odpustek 7 let in 7 kvadragen dobi vsak dan (4., 5., 6. in 7. avgusta) kdor obišče kako jezuitsko cerkev ali kapelo in tam molí po namenu sv. očeta.

Pretepi na dunajskih trgih.

Dunaj. »Alldeutsches Tagblatt« poroča: Predvčerajšnjim dopoldne je na trgih v Ottakringu prišlo do demonstracij proti prodajalcem, ki so živilom na nedopusten način zvišali cene. Tekom demonstracij je bilo več oseb aretiranih. Prva demonstracija se je pripetila na velikem trgu na Yppenplatzu. Ondi je neka branjevka z jajci zahtevala za posamezno jajce 16 vinarjev. Kupovalke so proti temu razburjeno protestirale in prepričale je končno razvil tako, da so kupovalke posegle po malih košarah z jajci in jih zmetale v velike zaboje, tako da so se jajca pobila. Pri neki drugi stojnici je branjevka s sadjem jela kričati nad kupovalkami. Ženske so se besno vrgle nad sadjarico, prevrnile posode z zalogami in porabile sadje za bombardiranje. Svojci sadjarice so isto le z velikim trudom obranili pred razburjenimi kupovalkami. Še huji so bili nastopi na takozvanem Malem trgu. Prodajalci so proti kupovalkam, pripadajočim večinoma revnejšim slojem, žaljivo nastopali in jim klicali: »Kajpak, vam se bo vse kar na srebrnem krožniku prineslo!« in še huje žalitve. Vihar se je začel pri neki stojnici, pri kateri so zahtevali za en kilogram krompirja po 44 vin. Po kratkem prepiru so se ženske vrgle na stojnico, zmetale sadje, paradižnike, krompir in zelenjavo na tla in vse potepale. Neka sadjarica se je pred množico branila z uteži, ki jih je metala proti ljudem in dve osebi ranila. Tedaj je razburjenje doseglo svoj vrhunec. Mnoge branjevece je množica zlostavljala. Pet stojnic je bilo popolnoma razbitih in blago pohojeno. Tudi na Naschmarktu so se vršili nastopi med prodajalci in kupovalci.

PRESTOLONASLEDNIKOVA MATI NA DUNAJU.

Trst, 31. julija. (Kor. urad.) Nadvojvodinja Marija Jožefa je prekinila svoje bivanje v Miramaru in je s svojim sinom, nadvojodom Maksom in s svojim dvorom odpotovala na Dunaj.

O SMRTNI NESREČI LETALNEGA STOTNIKA MILLERJA.

Dunaj, 31. julija. O smrtni nesreči stotnika letalnega oddelka Millerja so došla natančna poročila. Ponesrečil je kakih 25 km južno od Stolnega Belgrada. Ceste so tam jako slabe. Vozil se je zelo hitro. Čez neki jarek se je avto prekucnil, stotnik je padel z vratom pod kolo in se je kljub takojšnji pomoči zadušil.

ORGANIZACIJA ZA POLJSKA DELA NA ČEŠKEM.

Praga. Tu se je konstituiral češkoslovenski odsek, ki si je nadel za nalogo, organizirati poljska dela, ki so potrebna v ožgled predstoječi žetvi.

PROTI ŠTRAJKOVNEMU GIBANJU.

Praga. Češka narodno-soc. stranka je izdala proklamacijo, v kateri svari svoje pristaše pred vsakim mezdanim in štrajkovnim gibanjem, češ, da stranka nobenega takega gibanja ne more podpirati.

PRINCA VILJEMA SO PUSTILI NA CEDILU?

Knez Viljem je dne 24. julija sprejel zastopnike velevlasti v avdienci, ki je trajala dve uri. Poroča se iz zanesljivega vira, da so odposlanci Nemčije, Avstrije, Italije in Anglije nujno svetovali knezu, naj takoj odstopi. Število vstašev se od dne do dne veča, vstaške pozicije pred Dračem se z danimi močmi ne dajo napasti in bi pomenil tak napad brezmišelnost žrtve. Tudi je popolnoma izključeno, da bi se velesile odločile z oboroženo silo za tak napad. Knez je sedaj v položaju, da izjavi, da so ga velesile pustile na cedilu in zagledel odstopi. — Zastopnika Francije in Rusije pa nista gledala položaja prečno in sta svetovala knezu Viljemu, naj kneginjo in otroke spravi na varno in vstraja. Francija bo najbrž posodila Viljemu zopet dva milijona frankov.

HOLANDSKI ČASTNIKI OSTANEJO V SLUŽBI ALBANSKEGA KNEZA.

Drač. Holandski general De Weer je izjavil knezu, da ga holandski častniki kljub podanih demisij ne bodo zapustili v sedanjih kritičnih situacijah in ne bodo odpotovali, dokler se položaj ne pojasni. Kneževa otroka odpotujeta jutri v Sinajo.

Zemljevid Srbije, Črnogore itd. se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena mu je 2 K. — Ta zemljevid bo za zasledovanje predstojećih vojnih dogodkov popolnoma zadoščal, ker je srbsko ozemlje podano precizno in sko-

zi in skozi zanesljivo, zadoščal bo pa tudi v slučaju, če bi dvignila Bulgarija svoje orožje proti Srbiji ali Rumuniji, da si zopet pribori pravice, katere ji je odrekel bukreški mir. Kdor naroči celotno knjigo »Vojska na Balkanu«, dobi ta zemljevid brezplačno priložen.

»Vojska na Balkanu« 1912-1913. Stavila c. kr. profesorja dr. Vinko Šarabon in Anton Sušnik. Z velikim zemljevidom vred velja ta obširna knjiga eleg. broširana 6 K 50 vin., eleg. vezana 8 K 50 vin. O prednostih te obširne, bogato ilustrirane in z vsemi potrebnimi zemljevidi, načrti, skicami, vojnimi slikami itd. opremljene knjige smo že obširno poročali, tako tudi o njeni vsestransko poučni in istodobno zabavno pripovedni vsebini. S to knjigo bo vsakdo zadovoljen, saj nudi za majhno ceno ogromno veliko gradiva. Brezplačno je knjigi pridejan krasen zemljevid Balkana, ki bo najbolje služil vsakemu, ki zasleduje dogodke v Srbiji in operacije avstrijske armade na srbskem ozemlju.

Pri ljudeh, ki so na srcu bolni, zadobi motenje prebave lahko hude posledice. Še slabše pa more postati, če bolnik po svojem lastnem preudarku uporablja dražljiva odvajalna sredstva. Iz znanstvenih poročil medicinske klinike kraljevega vseučilišča v Budimpešti je povzeti, da naravna Franc Jožefova grenčica celo v težkih slučajih zaprtja učinkuje kot zanesljivo in lagodno delujoče odvajalno sredstvo! Franc Jožefova grenčica je na prodaj po lekarnah, drožerijah in prodajalnih rudninskih vodah. — 53 —

Poslano!

Življensko zavarovanje za časa vojne nudi takoj in brez zdravniške preiskave za enoletno dobo proti plačilu enkratne zavarovalnine vsem p. n. gospodom častnikom in vsem drugim, ki so poklicani v vojno službovanje, c. kr. priv. zavarovalna družba Avstrijski Feniks. Pojasnila daje in ponudbe sprejema generalna reprezentanca v Ljubljani, Sodna ulica št. 1, in pa glavni zastop v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 15. 2439

Naravna

BILINSKA

KISLA VODA

najbogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinske« izvolite vprašati hišnega zdravnika. 624

Zahvala.

Za vse blage dokaze iskrenega sočutja, povodom bolezni in smrti naše ljubljene matere in tašče, gospe

Matilde Križaj

dalje vsem, ki so nam drago mater spremlili k večnemu počitku, ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, kakor tudi S. K. Soc. Z. za spremstvo na zadnji poti, se zahvaljujeta družini

2442 **Križaj - Marinšek.**
Ljubljana, dne 31. julija 1914.

Žična ograja

stara, stoječa, železna stojala, z v cement vloženi kavelji, 5 železnih vrat, se najceneje proda. 250 m! **FRAN BIZJAN,** Spodnja Šiška 252. 2437

Sprejme se na malo posestvo oženjen

Viničar

Opraviti 5 do 7 glav živine. Vinograd en oral. Plača mesečno 70 K in uporaba njive. Naslov pove uprava lista št. 2419.

Išče se snažno

stanovanje

s tremi sobami in pritliklinami za mesec novembra. Naslovi naj se nanašajo upravništvu »Slovenca« pod št. 2373.

Več voz

konjskega gnoja

se odda. Vprašanja na Orosi Doonec, Ljubljana Wolfova ulica 10. 951

česplje in hruške

(tepke), kupuje in plača po najboljši ceni

M. ROSNER & Co.

veležanjarna sadja v Ljubljani, zraven pivovarne »Union«.

2350

Automatična past za podgane

E 4-1, za miši K 3-40. Ujame brez nadzorstva do 40 komadov v eni noči, ne zapuste nikakega duha in se zopet same nastavijo. Past za ščurke »Eclips«, ujame na tisoče ščurkov v eni noči, a K 2-40. Povsod najboljši uspehi. Razpošilja po povzetju **J. Schüller, Dunaj III., Krieglberg. 6/II.** 1188 Mnogo pohvalnih in priznanih pism.

Sanatorij Elizabetišče

za notranje, kirurške in ženske bolezni (bol. potreba sester križark).

Prosta izbira zdravnikov. — Cene zmerne. V sanatoriju moderno kopališče z vsemi zdravilnim pripomočki.

Poljanska c. 16.

Telefon št. 141

Iščeta se v večjo trgovino z mešanim blagom krepak

učenec

s primerno šolsko izobrazbo in **trgovski sotrudnik**

ki je popolnoma več slovensčine in nemščine. Pismene ponudbe na trdno **Karl Deschman, Železna Kapla na Koroškem.** 2420

Išče se

mesarski pomočnik

dobro izurjen v prodaji in nakupu živine. Biti mora pošten in zanesljiv. Plača po dogovoru. Ponudbe na **Ivan Hafner, mesar, Škofja Loka.** 2444

Šivilje za slamnike

se iščejo za Curih v Švici. Potnina se povrne. — Ugodne delavne razmere. Ponudbe se prosijo pod **Z. A. 5551/2445** na upravo lista.

Edina primorska tovarna dvokoles

„Tribuna“

Gorica, Tržaška ul. 26, prej pivovarna Gorjup.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov itd. itd. 1190

F. BATJEL
Gorica, Stolina ulica št. 2-4.
Prodaja na obroke. Ceniki franco.

Iščejo se

zastopniki proti visoki proviziji za obisk poljedelcev, obrtnikov, uradnikov itd. za razpošiljalnico sukna za moške in ženske. Upeljani imajo prednost. Neupeljani, a dobro poznani se posebej vpeljejo. Ponudbe pod »Tuchfabrik 4313« na Haasenstien & Vogler, Praga II. 2342

Vojno zavarovanje

za vse udeležence vojne s takojšnjim pričetkom nudi c. kr. priv. **Assicurazioni Generali v Trstu.** Glavni zastop v Ljubljani, **Generalidom, Marijin trg — Sv. Petra cesta št. 2.** 2448

Dr. BLEIWEIS

se je vrnil. Ordinira od 3. do 4. ure pop.

Razglas.

Glavna zaloga tobaka v Višnji gori sprejme takoj

2447

moško ali žensko moč,

katere je popolno izučena po predpisih voditi glavno tobačno zalogo. Oglasbe s pričevali naj se pošljejo imenovani zalogi do 8. avgusta t. l. Pogoji in plač

Najboljše ogrske salame,

fino, sočno šunko (gnjat), **kranjske klobase, prekajeno meso, slanino s papriko,** najboljši pristni **emendolski sir** ter sladko čajno surovo maslo priporoča **tvrdka J. BUZZOLINI, Ljubljana, Stritarjeva ulica.**

Vsakdanje pošiljatve od najmanjše do največje množine po najnižji ceni. 2587

Na prodaj sta:

2337

2 nova križeva pota

zaradi prostora, veliko po znižani ceni, in

1 razpelo „Corpus“

160 cm visoko, lepo izdelano, cena po dogovoru, pri **Franc Tomanu,** podobar in pozlatar v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Sprejme se takoj spreten, nad 24 let star

trgovski pomočnik

Ponudbe z navedbo referenc sprejema **F. S. Škrabar, Kranjska gora.** 2438

Stavbni prostori.

Iz konkurznega sklada zapuščine pok. dr. Evgena Gallatia, zdravnika v Ljubljani se prodaja

5 stavbnih parcel

ob Elizabetni cesti; krasna lega, posebno prikladno za vile. Proda se ta prostor, ki meri 46 a 42 m², tudi skupaj. Pojasnila daje upravitelj konkurznega sklada, dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik v Ljubljani. 2395

MATTONIS

JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI

NAJBOLJE ODVAJNA NAJSIGURNIJE POROČILNO PICE

GISSHÜBLER

ČISTI PRIRODNI ALKALIKNI

KISELI IZVOR

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Mihael Kastner.

Naprodaj je večje posestvo

njive, travniki, dva gozda. Vse okoli hiše in gosp. poslopja, v lepem kraju ob državni cesti, ter blizu železnice. Resni kupci si lahko ogledajo: **Grize št. 1 pri St. Vidu na Dolenjskem.** Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 2308. (Znamka za odgovor. 2308)

Kranilnica in posojilnica v Ribnici

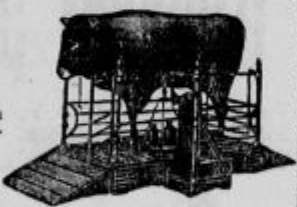
r. z. z. n. z. 2382

razpisuje v lastni hiši št. 3

prostore za trgovino in stanovanje.Nastop po dogovoru. — Pojasnila daje
Franc Fric, Ribnica (Dolenjsko).

Prodaja se nova

2407

hišav Zatičini na Dolenjskem 10 minut od cerkve,
20 minut od kolodvora. Krasna lega, na zdravem zraku in z lepim razgledom, 6 opremljenih sob, kuhinja in 12 metrov dolg mostovž, 3 obokane kleti. Strelovod, vodnjak, sadni vrt in pod vrto vinograd s 3000 trtami in mnogo zemljišča. Vse skupaj 2 orala. Vse polje pri hiši. Pojasnila daje **Ludovik Rikobelli, Zatičina 34.****Mostne,**živinske in druge
tehtnicese čedalje bolj razvijajo in
najsolidnejše pri do-**Ivan Rebek**stavljeno in umetno ključavničarstvo v
Celju. — Ceniki na razpolago, brezplačno
1200 in franko.**Veliko gostilniško
obrtno podjetje**v mestu na severni jezikovni meji
se pod ugodnimi pogoji **da v najem**
s 1. oktobrom 1914. Pojasnila daje
dr. Val. Rožič, blagajnik Mohorjeve
družbe, pošta Celovec, Koroško. 2406**Naznanilo in zahvala!**Usojam si naznaniti vsem cenjenim naročnikom in
odjemalcem, posebno slavnemu občinstvu fare Dol pri
Ljubljani, Sv. Helene, Ihan in Kresnice, da sem se
preselil iz Ljubljane, Martinova cesta 15 v**Dol pri Ljubljani št. 4.**Zahvaljujem se sl. občinstvu za dosedanje naklon-
jenost v nadi, da me poseja tudi v Dolu z obilnimi na-
ročili, katere bom vestno in točno spolnil.
Priporočam svojo veliko zalogo **špecerijakoga**
in **manufakturnega blaga**, vse potrebščine za šivilje,
raznega nakita za obleke, vse vrste izgotovljenih moš-
kih srajc, ovratnikov, kravate, nogavice, globoke
znizanih cenah, iz najboljšega blaga. Na "u" bodem
imel v zalogi vedno vse vrste moke, otroci grajs za
prsiče, kakor tudi najfinjšo žgano in surovo kavo, riž
od 32 vinarjev naprej. — Prodajam vedno sveže in
zdravo blago po najnižjih cenah. Imam v zalogi tudi
slavno znane **brzopartinske Alfa**, prodajam vse vrste
stroje (posnemalnike) in orodje za mlekarstvo, po
najnižjih, od dunajske tovarne „Alfa“, določenih cenah.
Slavno občinstvo zagotavljam, da bo z blagom vse-
lej zadovoljno in se mu najtojeje priporočam.

2427

Z odličnim spoštovanjem

Franc Zorec,
trгоvec, Dol pri Ljubljani št. 4.**Lepa stanovanja**po 2 sobi s pritliklinami se oddajo: eno za takoj,
drugo za november, na željo tudi z vrtom. —
Tržaška cesta št. 43 in 45. 2394**SIR**dobro vlečan, polnomasten po K 1:60
1751 pol masten po K 1:40

ima v zalogi:

Mlekarska in sirarska zadruga v Logatcu.

Otvoritveno naznanilo!**Mestni
pogrebni zavod
v Ljubljani**centrala Frančiškanska ulica šte. 8, telefon šte. 97,
prej pogrebni zavod Franc Doberlet

prične s poslovanjem

dne 1. avgusta 1914.Ustne, pismene ali telefonske prijave smrtnih slučajev sprejema ob
vsaki uri zavodova pisarna **Frančiškanska ulica št. 8, telefon št. 97.**Da ugotovi vsem željam in zahtevam p. n. občinstva, prevzame in oskrbuje
mestni pogrebni zavod vsa k pogrebništvu spadajoča naročila in vse kakoršne-
koli potrebne dobave.Mestni pogrebni zavod se usoja hkrati opozarjati na svojo bogato za-
logo kovinskih in lesenih krst v najrazličnejši velikosti in kakovosti, mrtvaš-
kih prtov, tančic in blazin, mrliških oblek, čevljev in ročnih križcev, naglavnih
venčkov, grobnih vencev itd. itd.Zavodov cenik in obrednik je slavnemu občinstvu na vpogled in na
razpolago v pisarni, **Frančiškanska ulica št. 8.****Ravnateljstvo mestnega pogrebnege zavoda v Ljubljani.****CHARLES**

najogromnejše

cirkuško podjetje

katero se je kdaj mudilo v Ljubljani!

Danes prva predstava!

zvečer ob 7½ uri!

Na športnem igrišču v Lattermanovem drevoredu.**Nizka vstopnina:**

Galerija	K 0:70	II. prostor	K 1:80	zakl. sedež (num.) . .	K 3:60
III. prostor	K 1:30	I. "	K 2:60	ložni "	K 5:—

Na vseh prostorih so sedeži!

2443

Predprodaja vstopnic se vrši nepretrgoma od 9. ure dopoldne nadalje pri cirkuški blagajni.

Ves dohodek prve predstave je namenjen podpornemu fondu za podpiranje svojcev vpohtenih tukajšnjih rezervistov.**Karel Čamernik & Ko.**špecialna trgovina s kolesi, avtomobili,
motorji in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža

Ljubljana**Dunajska cesta št. 9-12.**

Išče se snažno

stanovanjeobstoječe iz 2 sob in pritliklinami za 3 osebe
za novembrov termin. — Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod »Stanovanje 2434«.